

Regnskab 2017

VIBORG
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

Forord	1	Trafikområdet	71
Ledelsens påtegning	2	Kommunale ejendomme	76
Anvendt regnskabspraksis	3	Forsyningsområdet.....	79
Resultatopgørelse (Udgiftsbaseret regnskabsopgørelse).....	7	Plan-, natur og miljøområdet.....	82
Balance.....	9	Uddannelse, handel og innovation.....	86
Hoved- og nøgletal	11	Beredskabsområdet	89
Udvikling i kommunens generelle økonomiske stilling	12	Note 1 Skatter, tilskud og udligning	90
Forklaringer til regnskabsbemærkningerne.....	14	Note 2 Personaleoversigt.....	91
Politisk organisation.....	15	Note 3 Driftsudgifter fordelt på politikområder	92
Administrativ organisation	18	Note 4 Renter	93
Facility Management	22	Note 5 Overførsel af ikke-forbrugte driftsmidler.....	94
Skoler og klubber.....	25	Note 6 Overførsel af ikke-forbrugte anlægsmidler.....	95
Dagtilbud	27	Note 7 Aktier og andelsbeviser m.v.	96
Ungdomsskoler.....	30	Note 8 Langfristede tilgodehavender	97
Tandpleje.....	32	Note 9 Tilgodehavender.....	98
Familieområdet.....	35	Note 10 Finansieringsoversigt.....	99
B&U's overførselsområde	38	Note 11 Udvikling i egenkapitalen.....	100
Ældreområdet.....	40	Note 12 Hensatte forpligtelser.....	101
Sundhedsområdet	44	Note 13 Langfristede gældsforpligtelser	102
Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsestilbud	48	Note 14 Kortfristede gældsforpligtelser.....	103
Socialområdet.....	55	Note 15 Kautions- og garantiforpligtelser samt.....	104
Pensioner og boligstøtte.....	60	eventualrettigheder.....	104
Kultur	62	Note 16 SWAP – aftaler	105
Folkeoplysning og idrætsanlæg	65	Note 17 Udførelse af opgaver for andre myndigheder	106
Grønne områder.....	68	RevisionshonorarRevisionspåtegning.....	107

Forord

Årsregnskabet for 2017 indeholder en status over den økonomiske situation og årets samlede økonomiske resultat. Samtidig indeholder det en opfølgning på Byrådets mål for de enkelte politikområder.

Endnu et godt regnskab

Regnskabet for 2017 viser, at Viborg Kommune igen har leveret et godt resultat, som holder sig inden for Byrådets målsætninger.

Regnskabet viser et overskud før anlæg, afdrag på lån mv. (indtægter fra skatter, tilskud og udligning fratrukket driftsudgifterne og renter) på 327 mio. kr., hvilket skal ses i forhold til Byrådets målsætning om overskud på mindst 200 mio. kr. Overskuddet er 131 mio. kr. større end det oprindelige budgetterede overskud på 196 mio. kr. og anvendes generelt til at finansiere anlægsaktiviteterne og afdrag på lån.

Viborg Kommunes gennemsnitlige likviditet udgør 559 mio. kr., hvilket er væsentligt over Byrådets målsætning på mindst 200 mio. kr.

Helt centralt i Viborg Kommunes økonomistyring er muligheden for overførsel af mindreforbrug til kommende regnskabsår. Der er i 2017 et mindreforbrug på serviceudgifterne på 155 mio. kr., hvoraf de 123 mio. kr. overføres til drift i de kommende år. Denne overførsel er 6 mio. kr. mindre i forhold til sidste år.

Resultatet samt den høje gennemsnitlige likviditet har betydet, at Viborg Kommune i 2017 har opretholdt et højt anlægsniveau på 213 mio. kr. Anlægsmidlerne er blandt andet brugt til nye veje og banebroen i banebyen, cykelstier, til- og ombygning af Brattingborg, Løgstrup og Møllehøj-skolen m.fl., ny børnehave i Rødkærsbro, game streetcenter mv.

Den økonomiske situation er nærmere beskrevet i ansnittet: "Udvikling i kommunens generelle økonomiske stilling".

Vi fastholder fokus på sund økonomi

En god økonomistyring som virker ud i alle afdelinger er hjørnestenen i en sund økonomi. Vi ser derfor med stor anerkendelse på det arbejde som de politiske udvalg, de mange ledere og medarbejdere i kommunen har ydet i 2017 for at sikre at Viborg Kommune igen i år har leveret et godt resultat.

Når der er styr på økonomien, har vi samtidig fundamentet for at kunne skabe yderligere vækst i kommunen i de kommende år.

Med henblik på mulighederne for fortsat at udvikle Viborg Kommune til glæde for alle borgere, vil der i de kommende år fortsat være stort behov for fokus på effektivisering og vækst.

God læselyst med årsregnskabet for 2017.

Ulrik Wilbek
Borgmester

Lasse Jacobsen
Kommunaldirektør

Ledelsens påtegning

Økonomi- og Erhvervsudvalget har den 11. april 2018 aflagt årsregnskab for 2017 for Viborg Kommune til Byrådet.

Årsregnskabet bygger på de obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med Lov om Kommunernes styrelse og reglerne i Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og regnskabssystem for Kommuner.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver Byrådet hermed regnskabet til revision.

Ulrik Wilbek
Borgmester

Lasse Jacobsen
Kommunaldirektør

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Kommunens regnskabspraksis er detaljeret fastlagt i "Principper for Økonomistyring" med tilhørende bilag. Den overordnede regnskabspraksis er følgende:

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik. Ved god bogføringsskik forstås den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet.

Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i "Budget- og regnskabssystem for Kommuner" samt øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Ændringer i regnskabspraksis i forhold til tidligere år

Regnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter og udgifter

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes.

Præsentation i udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab. Årsregnskabets primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige faglige resultater og aktivitetsniveau.

Ekstraordinære poster

Her beskrives eventuelle driftsmæssige dispositioner, som er ekstraordinære for det pågældende regnskabsår.

Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Der udarbejdes bemærkninger til driftsindtægter og -udgifter i forhold til det oprindelige/korrigerede budget på bevillingsniveau. Der skal også udarbejdes bemærkninger til regnskabet i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Omkostningsregnskab

Viborg Kommune har på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets regler i "Budget- og regnskabssystemet for Kommuner" fravalgt at udarbejde omkostningsregnskab fra og med årsregnskabet for 2010.

Anvendt regnskabspraksis

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtigelser.

Der er af Økonomi- og Indenrigsministeriet fastsat formkrav til, hvordan balancen skal udarbejdes.

Materielle anlægsaktiver

Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten dokumenteres via bogførte fakturaer og leasingaftaler m.v.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder – samt aktiver under 100.000 kr. afskrives straks og registreres således ikke i anlægskartoteket. Indretning af lejede lokaler samt anlæg, driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Udgifter over 100.000 kr., der medfører en væsentlig forbedring af et aktivs egenskaber eller en væsentlig forlængelse af et aktivs levetid, aktiveres sammen med det pågældende aktiv og afskrives over den nye levetid.

Udgifter til mindre reparationer og lignende, som ikke har en væsentlig indflydelse på aktivets levetid eller egenskaber i øvrigt, udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de afholdes.

Grunde og bygninger

Ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 værdi sættes til ejendomsvurderingen for ejendommen pr. 1. januar 2004 fratrukket afskrivninger. Bygninger og grunde anskaffet efter 1. januar 1999 indregnes til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver er indregnet til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger.

Levetider

Levetider er fastlagt til følgende:

- Bygninger max. 15 – 50 år (afhængig af anvendelsesformål)
- Tekniske anlæg, maskiner m.v. max. 8 – 50 år (afhængig af anvendelsesformål)
- Inventar, herunder IT-udstyr m.v. 3 – 10 år

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, signalanlæg, broer m.v.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (arealer til rekreative formål samt naturbeskyttelses- og genopretningsformål) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Finansielt leasede aktiver behandles regnskabsmæssigt som tilsvarende erhvervede aktiver og indregnes til kostprisen. Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Når der ikke er sammenhæng mellem leasinggiver og leverandøren af de aktiver, der er omfattet af leasingkontrakterne, optages de leasede aktiver i anlægskartoteket og statusbalancen til den faktiske kostpris på linje med andre erhvervede aktiver. Når leasinggiver og leverandør er den samme, beregnes nutidsværdien af minimumsydelserne med tillæg af omkostninger. Finansielt leasede anlægsaktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Materielle anlægsaktiver under udførelse

Igangværende materielle anlægsaktiver under opførelse værdiansættes og optages til de samlede afholdte omkostninger på balancetidspunktet. Der afskrives ikke på materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er udført, påbegyndes afskrivning over anlæggets forventede levetid.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over maksimalt 10 år. Ved kontrakter, aftaler og lignende anvendes så vidt muligt den gældende kontraktperiode.

Finansielle anlægsaktiver – Tilgodehavender

Tilgodehavender optages i balancen til nominel værdi under de respektive regnskabsposter hertil. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab til nettorealiseringsværdien.

Anvendt regnskabspraksis

Finansielle anlægsaktiver – Aktier og andelsbeviser

Andele af interessentskaber, som Viborg Kommune har medejerskab til, indgår i balancen med den andel af virksomhedens indre værdi, jfr. Senest foreliggende årsregnskab, som svarer til kommunens ejerandel. For noterede aktier foretages indregningen til kursværdien pr. 31. december, og for ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser og lignende) foretages indregningen efter indre værdis metode.

Omsætningsaktiver – Varebeholdninger

Udgifter til indkøb af råvarer, hjælpematerialer samt andre forbrugsvarer udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet.

Varebeholdninger over 1 mio. kr. og/eller beholdninger med væsentlige forskydning i lagerets størrelse fra år til år registreres.

Varelagre mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. registreres, hvis der sker forskydninger i varelageret som vurderes at være væsentlige.

Varebeholdning måles til kostpris efter princippet FIFO (first in first out).

Viborg Kommune har ikke registreret varebeholdninger, da Viborg Kommune ikke har varebeholdninger over 1 mio. kr. eller beholdninger med væsentlige forskydning i lagerets størrelse fra år til år.

Omsætningsaktiver – Fysiske aktiver til salg

Fysiske aktiver til salg måles til kostpris eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Grunde og bygninger til salg op- eller nedskrives via egenkapitalen til forventet salgspris.

Likvide aktiver samt omsætningsaktiver – Værdipapirer

Likvide aktiver omfatter likvider samt kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger. Likvide beholdninger indregnes til nominel værdi, og værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med.

Langfristede- herunder finansielle gældsforpligtelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balancetidspunktet. Den kapitaliserede restleasingforpligtelse vedrørende finansiell leaset anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel indregnes over kontraktens løbetid i resultatopgørelsen.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles i nominel værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Nedskrivning af tilgodehavender

Langfristede tilgodehavender på funktionerne 9.32.22, 9.32.23 og 9.32.25 gennemgås med henblik på vurdering af forventede tab.

For områder, hvor der er historiske data om afskrivning til rådighed, anvendes disse som dokumentation for den foretagne nedskrivning med forventet tab.

For øvrige tilgodehavender foretages en individuel vurdering, der beskriver og dokumenterer grundlaget for foretaget nedskrivning.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Pensionsforpligtelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækket vedrørende tjenstemandsansatte og ansatte på tjenstemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtelsen er beregnet aktuariemæssigt ud fra forudsætninger fra Økonomi- og Indenrigsministeriet. Minimum hvert 5. år foretages en aktuariemæssig beregning af pensionsforpligtelsen vedrørende tjenstemænd.

Anvendt regnskabspraksis

Hensatte forpligtigelser vedrørende eksempelvis miljøforurening, retssager, erstatningskrav og arbejdsskade forpligtelser indregnes på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. forpligtigelse.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, andre kommuner og regioner optages med restværdien på balancetidspunktet.

Feriepengeforpligtelsen indgår ikke i kommunens regnskabsaflæggelse.

Repo-forretninger

Viborg Kommune anvender Repo-forretninger i forbindelse med likviditetsstyring. En Repo-forretning er en terminsforretning, hvor man sælger en obligation og samtidig indgår en aftale om genkøb af obligationen på et fastsat tidspunkt til en bestemt kurs. Genkøbskursen beregnes på baggrund af pengemarkedsrenten. Repo-forretninger anvendes for at reducere indestående i banken, således omkostningerne ved en eventuel negativ rente reduceres. Likviditeten placeres i et kapitalbevarende depot, hvor der er tilknyttet en Repo-facilitet.

Noter til driftsregnskab og balance

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og/eller Økonomi- og Indenrigsministeriet har stillet krav om noteoplysning/regnskabsbemærkning.

Resultatopgørelse (Udgiftsbaseret regnskabsopgørelse)

Noter	Beløb i mio. kr. (- = indtægt/overskud)	Budget 2017	Korr. budget 2017	Regnskab 2017	Regnskab 2016
	A. Det skattefinansierede område				
1	Indtægter				
	Skatter	-4.156,2	-4.164,9	-4.165,5	-4.111,5
	Generelle tilskud m.v.	-1.574,5	-1.564,4	-1.563,6	-1.546,5
	Indtægter i alt	-5.730,7	-5.729,4	-5.729,1	-5.658,0
2, 3	Driftsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)				
	Serviceudgifter:				
	Økonomi- og erhvervsudvalget	573,9	600,0	516,5	509,9
	Børne- og ungdomsudvalget	1.604,1	1.636,1	1.605,2	1.545,1
	Ældre- og sundhedsudvalget	1.122,4	1.117,6	1.109,0	1.083,5
	Social- og arbejdsmarkedsudvalget	461,6	473,4	449,9	439,6
	Kultur- og fritidsudvalget	169,4	174,0	169,0	158,3
	Teknisk Udvalg	144,8	152,2	149,5	133,2
	Klima- & Miljøudvalget	16,3	15,3	14,6	17,6
	Udvalget for Uddannelse, Handel og Innovation	2,0	3,1	3,1	1,7
	Beredskabskommissionen	16,2	17,1	17,3	17,2
	Serviceudgifter i alt	4.110,6	4.188,8	4.034,2	3.906,2
3	Udgifter til overførselsindkomst:				
	Børne- og ungdomsudvalget	12,4	11,4	11,2	12,1
	Social- og arbejdsmarkedsudvalget	1.402,9	1.357,2	1.350,4	1.345,1
	Udgifter til overførselsindkomst i alt	1.415,3	1.368,7	1.361,6	1.357,2
	Driftsudgifter i alt	5.525,9	5.557,5	5.395,8	5.263,5
	Driftsresultat før finansiering	-204,8	-171,9	-333,3	-394,6
4	Renteudgifter (netto)	8,9	8,9	6,2	5,8
	RESULTAT FØR ANLÆG OG AFDRAG M.V.	-195,9	-163,0	-327,1	-388,8

Resultatopgørelse (Udgiftsbaseret regnskabsopgørelse)

Noter	Beløb i mio. kr. (- = indtægt/overskud)	Budget 2017	Korr. budget 2017	Regnskab 2017	Regnskab 2016
	Anlægsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)				
	Økonomi- og erhvervsudvalget	1,3	28,2	27,2	13,8
	Børne- og ungdomsudvalget	69,2	78,0	52,2	90,9
	Ældre- og sundhedsudvalget	2,0	18,3	3,9	3,1
	Social- og arbejdsmarkedsudvalget	7,0	9,7	6,2	28,8
	Kultur- og fritidsudvalget	19,3	40,5	25,9	24,1
	Teknisk Udvalg	110,2	130,5	91,4	126,5
	Klima- & Miljøudvalget	5,0	9,6	6,3	6,8
	Beredskabskommissionen	0,0	0,0	0,0	0,9
	Anlægsudgifter i alt	214,0	314,7	213,1	294,8
	Jordforsyning				
	Indtægt ved salg af jord	-56,2	-72,2	-58,4	-59,4
	Udgift ved køb af jord incl. byggemodning	61,4	138,1	124,2	21,3
	Resultat af jordforsyning	5,1	65,8	65,8	-38,1
	RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	23,2	217,5	-48,2	-132,2
	B. Forsyningsvirksomheder				
	Drift (indtægter - udgifter)	-18,2	-18,2	-12,0	-16,3
	Anlæg (indtægter - udgifter)	26,1	16,4	3,2	13,0
	RESULTAT AF FORSYNINGSVIRKSOMHEDER	8,0	-1,8	-8,8	-3,3
5, 6	C. RESULTAT I ALT (A+B)	31,2	215,7	-57,1	-135,4
	PENGESTRØMME				
	Resultat i alt	31,2	215,7	-57,1	-135,4
	Afdrag på lån	75,3	76,6	78,4	75,5
	Låneoptagelse	-39,1	-27,5	-27,5	-81,4
	Øvrige finansforskydninger	0,7	28,9	-95,2	66,2
	Kursregulering af likvide aktiver	0,0	0,0	-2,1	-6,6
	Likviditetsstyrkelse (-) / Forbrug (+)	68,1	293,6	-103,5	-81,7

Balance

Noter	Beløb i mio. kr.	Ultimo 2016	Ultimo 2017
	AKTIVER		
	ANLÆGSAKTIVER		
	Materielle anlægsaktiver		
	Grunde	583,7	587,5
	Bygninger	2.094,7	2.039,8
	Tekniske anlæg m.v.	57,5	59,7
	Inventar	13,9	16,2
	Anlæg under udførelse	333,4	391,9
	I alt	3.083,3	3.095,1
	Immaterielle anlægsaktiver	0,0	0,0
	Finansielle anlægsaktiver		
7	Aktier og andelsbeviser m.v.	2.877,0	3.011,9
8	Langfristede tilgodehavender	210,3	200,4
	Udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	-40,6	-49,5
	I alt	3.046,6	3.162,9
	ANLÆGSAKTIVER I ALT	6.129,9	6.258,0
	OMSÆTNINGSAKTIVER		
	Fysiske anlæg til salg (jordforsyning)	258,0	250,7
9	Tilgodehavender	379,6	324,9
	Værdipapirer (pantebreve)	30,1	28,8
10	Likvide beholdninger	152,9	256,4
	I alt	820,7	860,8
	AKTIVER I ALT	6.950,6	7.118,8

Balance

Noter	Beløb i mio. kr.	Ultimo 2016	Ultimo 2017
	PASSIVER		
11	EGENKAPITAL		
	Modpost for takstfinansierede aktiver	-45,5	-42,1
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-25,2	-23,8
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-3.237,1	-3.159,2
	Reserve for opskrivninger	-33,6	-120,8
	Balancekonto	-972,2	-588,1
	I alt	-4.313,5	-3.933,9
12	HENSATTE FORPLIGTELSE	-796,6	-1.319,7
13	LANGFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSE	-1.234,6	-1.187,8
	NETTOGÆLD FONDS, LEGATER, DEPOSITA M.V.	-24,0	-24,9
14	KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSE	-581,9	-652,5
	PASSIVER I ALT	-6.950,6	-7.118,8

Hoved- og nøgletal

Oversigt over væsentlige økonomiske nøgletal Beløb mio. kr.	Regnskab 2017	Regnskab 2016	Regnskab 2015	Regnskab 2014	Regnskab 2013
Regnskabsopgørelsen (- = indtægt/overskud)					
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-327,1	-388,8	-267,6	-361,0	-321,9
Resultat af det skattefinansierede område	-48,2	-132,2	126,2	-106,7	-188,6
Resultat af forsyningsvirksomheder, drift	-12,0	-16,3	-13,1	-12,9	-7,4
Resultat af forsyningsvirksomheder, anlæg	3,2	13,0	6,5	6,2	15,5
Balance, aktiver					
Anlægsaktiver i alt	6.258,0	6.129,9	5.956,8	5.725,2	5.664,6
Omsætningsaktiver i alt	860,8	820,7	662,3	778,4	412,4
Likvide beholdninger	256,4	152,9	71,3	224,7	59,2
Balance, passiver					
Egenkapital	3.933,9	4.313,5	3.895,9	4.071,1	3.400,2
Hensatte forpligtigelser	1.319,7	796,6	905,9	655,2	1.161,8
Langfristet gæld	1.187,8	1.234,6	1.254,0	1.231,6	1.229,2
- heraf ældreboliger	352,7	368,8	385,6	398,6	411,2
Kortfristet gæld	652,5	581,9	539,2	522,6	263,2
Nøgletal					
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger (kr.)	5.792	4.095	4.664	4.775	3.608
Langfristet gæld pr. indbygger (kr.)	12.312	12.891	13.203	13.035	13.028
Skatteudskrivning					
Udskrivningsgrundlag pr. indbygger (kr.)	153.515	152.832	149.655	147.642	147.854
Udskrivningsprocent kommuneskat	25,7	25,7	25,7	25,8	25,8
Grundskyldspromille	23,7	23,7	23,7	24,6	24,6
Indbyggertal	96.477	95.776	94.985	94.485	94.350

Udvikling i kommunens generelle økonomiske stilling

Driftsudgifter

Som det har været tilfældet siden regnskabet for 2009, så ligger de totale serviceudgifter i 2017 regnskabet væsentligt under det budgetterede.

Viborg Kommune kan således aflægge et årsregnskab for 2017, der viser et mindreforbrug på serviceudgifterne på 76 mio. kr. i forhold til det **oprindelige** budget og 155 mio. kr. i forhold til det **korrigerede** budget. (Den største forskel på det oprindelige og det korrigerede budget er, at det korrigerede budget indeholder overførte overskud fra tidligere år). En del af afvigelsen kan henføres til den ikke forbrugte budgetbuffer på 36,9 mio. kr.

Overskuddet før anlæg og afdrag på lån mv. udgør 327 mio. kr. mod oprindeligt budgetteret 196 mio. kr.

Anlægsudgifter

De skattefinansierede anlægsudgifter i 2017 udgør 213 mio. kr. ekskl. jordforsyningen. Der er igen i 2017 tale om et forholdsvist højt anlægsniveau set i forhold til tidligere års niveau og som overskuddet før anlæg og afdrag på lån mv. på de 327 mio. kr. har kunnet finansiere.

Jordforsyningen (jordkøb, byggemodning og grundsalg) udviser samlede nettoudgifter på 65 mio. kr. i 2017 mod et oprindeligt budget på 5 mio. kr. Afvigelsen kan forklares med et ikke budgetlagt jordkøb i Arnbjerg i december måned 2017 for knap 60 mio. kr. Der er i 2017 solgt bolig- og erhvervsgrunde for knap 60 mio. kr., hvilket er nogenlunde samme niveau som i 2016.

Udvikling i resultat efter anlæg, indskud i Landsbyggefonden og netto lån (nye lån fratrasket afdrag på lån)

1.000 kr. (- = overskud)	R2015	R2016	R2017	B2018	B2019
Resultat før anlæg, indskud i Landsbyggefonden og afdrag mv.	-267,6	-388,8	-327,1	-228,2	-210,0
Skattefinansierede anlæg (ekskl. jordforsyningen)*	405,8	295,3	213,5	209,7	237,3
Indskud i Landsbyggefonden*	7,1	3,8	36,5	36,4	74,9
Nye lån fratrasket afdrag på lån**	-47,6	-22,1	35,4	17,8	26,2
Netto udgift	365,3	277,0	285,4	263,9	338,4
Resultat efter anlæg, indskud i Landsbyggefonden og netto lån	97,7	-111,8	-41,7	35,7	128,4

*B2018 og B2019 er ekskl. overførsel af uforbrugte bevillinger fra 2017, **ekskl. lån og afdrag vedr. ældreboliger

Som der fremgår af tabellen er der i 2017 et overskud efter anlæg, indskud i Landsbyggefonden og netto lån (nye lån og afdrag på lån) på 41,7 mio. kr. Der var i budget 2017 forventet et underskud på 38 mio. kr. Årsagen til overskuddet kan hovedsagelig forklares med mindreforbrug på serviceudgifterne på 76 mio. kr. og overførselsudgifterne på 53 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. I budget 2018 og 2019 forventes det ikke, at overskuddet kan dække anlæg, indskud i Landsbyggefonden og netto lån.

Likviditeten

Tilbage i 2013 og 2014 steg den gennemsnitlige likviditet, som ved udgangen af 2014 udgjorde 451 mio. kr. I 2015 og 2016 faldt den til 392 mio. kr. ved udgangen af 2016. I 2017 er den gennemsnitlige likviditet så igen steget til 559 mio. kr.

Stigningen i likviditeten hænger primært sammen med, at de afholdte driftsudgifter er lavere end forudsat i budgetterne. En væsentlig del af disse mindreforbrug er ønsket overført til drift i 2018 og 2019. Mindreforbruget overføres ikke i fuld omfang dels for ikke at belaste med udgifter, der risikerer at give problemer med overholdelse af de statslige rammer og dels for at sikre den fremtidige likviditet. Af det samlede mindreforbrug på serviceudgifterne i 2017 på 155 mio. kr. overføres de 31 mio. kr. ikke.

Udvikling i kommunens generelle økonomiske stilling

Af de resterende 124 mio. kr. overføres 105 mio. kr. til driftsaktiviteter i 2018 og 19 mio. kr. til driftsaktiviteter i 2019.

Ved udgangen af 2017 var den faktiske likvide beholdning på 256 mio. kr.

I 2018-budgettet forventes den gennemsnitlige likviditet at falde med 100 mio. kr. frem til udgangen af 2018 og yderligere 215 mio. kr. i perioden 2019-2021. Ved udgangen af 2021 forventes den gennemsnitlige likviditet således at være reduceret til godt 200 mio. kr.

Overførsel af uforbrugte driftsbevillinger på 124 mio. kr. og uforbrugte anlægsbevillinger på 103 mio. kr. i 2017 betyder, at den **disponible** kassebeholdning er væsentlig mindre end den gennemsnitlige kassebeholdning. Den disponible kassebeholdning udgør 296 mio. kr. ved udgangen af 2017 og vil ifølge budgettet for 2018-2021 falde væsentlig i budgetperioden.

Langfristet gæld

Når der ses bort fra ældreboliger og leasinggæld, så har der været et fald i den langfristede gæld med 35 mio. kr., idet der er optaget nye lån på 28 mio. kr. og afdrag på lån har udgjort 63 mio. kr. Ved udgangen af 2017 udgør gælden 784 mio. kr.

Leasinggælden er i 2017 nedbragt med 5 mio. kr. og ved udgangen af 2017 udgør leasinggælden 52 mio. kr.

I den kommende 4-års periode er der samlet set budgetteret med, at der netto afvikles på kommunens langfristede gæld.

Opsummering

Viborg Kommune har i øjeblikket en sund økonomi, som i de seneste år er sikret via budgetoverholdelse og stram udgiftsstyring.

Byrådet har en målsætning om, at overskuddet før anlæg og afdrag på lån mv. skal udgøre mindst 200 mio. kr. For 2017 er denne målsætning overholdt. I det oprindelige budget for 2017 var der budgetteret med et overskud før anlæg og afdrag på lån mv. på 196 mio. kr. Regnskabsresultatet viser et overskud på 327 mio. kr.

Den gennemsnitlige likviditet har været stigende i 2017 efter et mindre fald i 2015 og 2016.

Byrådets målsætning for 2017 om, at den gennemsnitlige likviditet skal udgøre min. 200 mio. kr. er opfyldt. Likviditeten forventes at falde, fordi driften ikke fuldt ud kan finansiere de planlagte anlæg, herunder programmet for nye almene boliger samt nettoafdrag på gælden.

Selv om Viborg Kommunes økonomi er stabil og sund, er det fortsat vigtigt, at der er fokus på, at budgetterne overholdes, ellers kan likviditeten fremadrettet komme under alvorlig pres.

Forklaringer til regnskabsbemærkningerne

Decentrale områder

Der er her tale om institutioner, afdelinger m.v., hvor der afholdes udgifter, der er relateret til medarbejdere. Den primære del af budgettet under de decentrale områder er løn.

Der er automatisk overførselsadgang på overskud op til 5% og underskud ned til 3%. Ved underskud over 3 % skal handleplan for afvikling udarbejdes.

Centrale områder

Der er her tale om budgetter til fællesudgifter samt puljer til fælles formål. Der er ikke automatisk overførsel af overskud på centrale områder uanset størrelsen af overskuddet, mens underskud altid overføres automatisk.

Symbolerne under Effektmål

Målet er nået

Målet er delvist nået

Målet er ikke nået

Politisk organisation

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Kulturel virksomhed	1.710	1.822	1.596	1.604	8
Politik - Fælles formål	478	441	483	474	-9
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	18.333	18.861	19.259	18.304	-955
Kommissioner, råd og nævn	533	562	959	710	-249
Valg	158	2.362	2.423	1.973	-450
Diverse tilskud mv.	1.977	1.933	1.922	1.919	-3
Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	21.518	26.330	30.024	23.088	-6.936
Puljer	0	37.000	36.909	0	-36.909
I alt	44.707	89.311	93.575	48.072	-45.503

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 51,4 %.
Mindreforbruget udgør 45,5 mio. kr.

Hovedårsagen til mindreforbruget er den afsatte budgetbuffer på 37 mio. kr., som ikke er anvendt.

Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter viser et mindreforbrug på 6,9 mio. kr., hvor hovedparten af mindreforbruget skyldes

- et resterende budget på den såkaldte udviklingspulje, der udgør 2,2 mio. kr., som der ikke er disponeret over i 2017.
- forskydninger mellem årene vedr. Investeringsfremmeindsats i Viborg Kommune, der udgør 3,6 mio. kr.
- øvrige projekter med forskydning mellem årene.

Politisk organisation

Fokusområder

Markedsføring

Viborg Kommune skal markedsføres med henblik på at skabe vækst. Det skal ske via tiltrækning af tilflyttere, studerende, virksomheder og gæster af alle slags. Desuden skal markedsføringen medvirke til, at de nuværende borgere i Viborg Kommune optræder som ambassadører udadtil.

I 2014 vedtog Viborg Byråd en skærpet markedsføringsprofil med fire styrkepositioner:

- Historie & Kultur
- Erhverv & Uddannelse
- Sport
- Natur.

I branding fokuseres især på de to første, da Viborg Kommune inden for disse områder er unik eller blandt de bedste.

Markedsføringen skal ske via en markant forøgelse af synligheden i regionale og landsdækkende medier – både i traditionelle og øvrige medier. Der satses på både betalt markedsføring og på PR-arbejde, som skal resultere i øget redaktionel omtale.

Finansieringen af den styrkede markedsføringsindsats sker i fællesskab mellem Viborg Kommune og eksterne parter fra erhvervslivet, turismen, handlen og kulturen.

Indsatsmål for markedsføringsindsatsen:

1. Sikre sammenhæng mellem de strategiske målsætninger i udviklingsstrategien og afledte aktiviteter i PR- og markedsføringsindsatsen.
Aktiviteterne kan herefter indarbejdes i relevante sammenhænge – herunder samarbejdsaftalerne med VER, VisitViborg og Viborg Handel.
2. PR- og markedsføringsplanen for 2017 udarbejdes på baggrund af ovenstående.
3. Gennemførelse af en kendskabs- og omdømmeanalyse.

4. Fortsat øget fokus på eksponering og omtale i nationale og regionale medier.
5. Øget fokus på brug af de sociale medier i markedsføringen (Facebook, Twitter, LinkedIn og Instagram).

Status på indsatsmål:

1. Der er udarbejdet og gennemført en samlet markedsføringsplan i samarbejde med VER, VisitViborg, Viborg Handel, Kulturlivet, Viborg Uddannelsesråd m.fl. Aktiviteterne i denne plan understøttede den fælles markedsføringsstrategi, som er afledt af Udviklingsstrategien. Endvidere er der gennemført en særlig indsats for markedsføring af Bjerringbro, som oven i købet blev præmieret med to priser til "Årets brøl": Årets digitale kampagne og Årets Sociale Medier-kampagne.
2. Der er udarbejdet en fælles markedsføringsplan for 2018 i samarbejde med VER, VisitViborg, Viborg Handel, Kulturlivet, Viborg Uddannelsesråd m.fl. Endvidere er der planlagt en kampagne for markedsføring af Rødkærsbro.
3. Der er gennemført en kendskabs- og omdømmeanalyse. Kendskabsgraden til Viborg Kommune er et af de nedenstående effektmål.
4. Der har også i 2017 været fokus på omtale i regionale og nationale medier. Antallet af omtaler i disse medier er også et effektmål og er vokset i forhold til 2016.

Der har været fokus på øget brug af de sociale medier, som har været anvendt til at sprede lokale og regionale historier og events, samt til at øge det nationale kendskab til Viborg Kommunes aktiviteter – fra sport til byudvikling og erhvervshistorier.

Politisk organisation

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Omtalen af Viborg Kommune i regionale og nationale medier skal øges hvert år i forhold til nulpunktsmålingen i 2014.	2700 omtaler	2892 omtaler	
Viborg Kommunes PR-score* for medieomtale skal forbedres hvert år i forhold til nulpunktsmålingen i 2014.	+ 29	+ 30	
Kendskabsgraden** for Viborg Kommune skal fastholdes og evt. øges hvert år i forhold til nulpunktsmålingen i 2014.	82 %	81 %	

Bemærkninger:

- Nulpunktsmålingen for antal omtaler i 2014 er 2269, og en PR-score på +25.
- Antallet af omtaler er vokset, men PR-scoren er faldet i forhold til 2016. Den ligger dog stadig over målet.
- Kendskabsgraden er faldet fra 82% til 81%, men dette er dog ikke et signifikant fald og skyldes statistisk usikkerhed. Resultatet er fortsat over målsætningen.
- Der er ikke blevet opstillet nye mål på sociale medier i 2017, da måleenheder som bl.a. rækkevidde påvirkes af de skiftende mekanismer på Facebook. Vi måler dog på indikatorer, som er uafhængige af rækkevidde, herunder klik (bl.a. til website). Vi kunne bl.a. notere stor aktivitet fra de sociale medier til Viborg.dk i forbindelse med kommunalvalget.

* PR-score: Infomedia arbejder med en numerisk værdi som "kvalitets måleværdi" for medieomtale. PR-scoren bygger på fem faktorer, der er afgørende for omtalens kvalitet: læsertal, eksponering i overskrift, eksponering i artiklen, størrelse på artiklen samt hvorvidt artiklen er positiv, neutral eller negativ. Den samlede PR-score i en analyse beregnes som et gennemsnit af alle artikler/indslags PR-score. Til måling af Infomedias PR-score benyttes en skala på fem trin. Skalaen går fra: +100 (meget positiv) til -100 (meget negativ).

** Kendskabsgrad: Kendskabsgraden til Viborg defineres i Kendskabs- og Om-dømmeanalysen (nulpunktsmålingen) som den andel af befolkningen, der nævner Viborg Kommune, når der spørges om, hvilke kommuner i Region Midt, respondenterne kan nævne. 70% af respondenterne nævner Viborg Kommune, og dermed er kendskabsgraden til Viborg Kommune på 70%. Kendskabsgraden siger IKKE noget om hvad kommunen er kendt for.

Administrativ organisation

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Fagforvaltninger og stabe - løn	313.714	292.696	304.803	306.411	1.608
Fagforvaltninger og stabe - øvrige udgifter	12.707	18.503	21.946	12.128	-9.818
Fælles administrationsudgifter	66.154	71.769	74.344	64.320	-10.024
Øvrige administrative udgifter	32.628	33.410	37.541	35.372	-2.169
Puljer	4.782	23.202	21.795	3.147	-18.648
Diverse indtægter	-5.008	-4.557	-4.462	-4.209	253
Diverse udgifter	3.070	3.318	3.608	3.119	-489
I alt	428.048	438.341	459.575	420.287	-39.288

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 91,5 %. Mindreforbruget udgør 39,3 mio. kr.

På politikområdet indgår en række forskellige puljer. Som det fremgår af tabellen, er der vedrørende puljer et mindreforbrug på 18,6 mio. kr. Der er bl.a. tale om barselsudligningsordningen, hvor mindreforbruget skyldes færre barsler, samt flg. puljer: arbejdsskadeforsikring, tjenestemandspensioner, overførsel af administrationsomkostninger samt diverse kompetenceudviklingspuljer.

På fælles administrationsudgifter og øvrige administrative udgifter er der samlet et mindreforbrug på 12,1 mio. kr., hvor de største mindreforbrug vedrører udgifter til IT-systemer, kommunens kort, arkivering, konkurrenceudsættelser m.v.

Ovenstående poster hører under de såkaldte centrale konti. En række af disse mindreforbrug vil ikke blive overført til 2018.

Forvaltninger og stabe har i alt et mindreforbrug på løn og øvrige udgifter på 7,2 mio. kr.

Administrativ organisation

Fokusområder

Digital selvbetjening

I tråd med den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2016-2020 har Viborg Kommune fokus på borgerbetjening og sammenhængende digital borgerservice.

I 2017 har der været fokus på:

- Indførelse af tidsbestilling i Borgerservice primo februar 2017. Der har i 2017 været 20.632 "ekspeditioner" (næsten ligeligt fordelt mellem selvbookning og bookning ved stander). De største områder er pas og kørekort med 14.748 "ekspeditioner".
- Størst mulig anvendelse af de selvbetjeningsløsninger, der er udpeget til obligatorisk digital selvbetjening.
- Udnyttelse af Viborg Kommunes hjemmeside til digital kommunikation med borgere og virksomheder.

Sagsbehandlingstider

De aktuelle politisk vedtagne sagsbehandlingstider fremgår af kommunens hjemmeside (<http://kommune.viborg.dk/Om-kommunen/Fakta-og-tal/Sagsbehandlingstider>).

Målsætningen om overholdelse af de til enhver tid gældende sagsbehandlingstider videreføres i 2018.

Der ses overskridelser af de vedtagne mål for 1 sagsbehandlingstid på Familieområdet, hvilket fremgår af sagerne der månedligt foreligges Børne- & Ungdomsudvalget. Der er en politisk initieret konkret handleplan på at sikre, at også denne frist overholdes og man forventer at nå i mål med dette i løbet af 1. halvår 2018.

Der ses overskridelser af de vedtagne mål for sagsbehandlingstid på Byggeriområdet. Dette skyldes, at der i 2017 har været en konstant tilgang af byggeansøgninger sammenholdt med en periode fra sommerferien til årsskiftet med et færre antal sagsbehandlere. Der er i 2017 indgået en servicemålsaftale omkring sagsbehandlingstider mellem kommunerne og regeringen. Det vurderes hensigtsmæssigt, at servicemålene fremadrettet vurderes ud af de nationale servicemål med henblik på at statistikkerne og dermed sammenligningerne med øvrige kommuner sker ud fra et ensartet grundlag.

Der ses overskridelser af de vedtagne mål for 5 sagsbehandlingstider på Socialområdet. Dette skyldes dels vakante stillinger i 2017, som pr. 15. februar 2018 er besat samt eksterne faktorer, såsom indhentning af relevante oplysninger fra eksempelvis egen læge/speciallæge, nuværende tilbud mv. Derudover skal der tages forbehold for indkaldelse til møder med borger/bisidder samt partshøring, hvor borgeren har 14 dages frist, hvilket også tælles med i sagsbehandlingstiden. Socialafdelingen er, selv ved fuld bemanning, svært udfordret på at overholde sagsbehandlingstiderne vedr. ansøgninger på specielt "Personlig Hjelpeordning", "Dækning af merudgifter" og til dels på "Hjælp til udvikling af færdigheder", hvis ansøgningen kræver flere lægehenvendelser, hvorfor en udvidelse af sagsbehandlingstiden kan overvejes.

I Socialafdelingen arbejdes der med omorganisering med henblik på, at alle frister for sagsbehandlingstider kan overholdes.

Der ses overskridelser af de vedtagne mål for 3 sagsbehandlingstider på Sundhed & Omsorgsområdet. For de områder, hvor der i dag er ventetid på sagsbehandlingen, er det vigtigt at bemærke, at de mest akutte sager prioriteres frem for mindre akutte. I forhold til personlig pleje og praktisk hjælp bliver hjælpen igangsat øjeblikkeligt, hvis det er nødvendigt. Der er således ikke tale om, at borgeren er uden hjælp, mens der sagsbehandles. Der er iværksat initiativer for at sikre, at sagsbehandlingstiden overholdes fremover, herunder besættelse af vakante stillinger. Aktuelt er ventetiden ikke stigende. Det forventes, at ventetiden kan reduceres, når de nyansatte er kommet ind i arbejdsopgaverne.

Alle andre sagsbehandlingstider overholdes.

Indkøbs- og udbudspolitik

I løbet af 2017, har der løbende været dialog mellem Udbud og Indkøb og T&M omkring brugen af politikken i bygge- og anlægssager. Der er løbende blevet noteret udfordringer og disse vil indgå i den kommende revidering af politikken medio 2018. I februar 2018 forelægges Direktionen en sag med en plan for revideringen af Indkøbs- og Udbudspolitikken.

Administrativ organisation

Nye forpligtende SKI indkøbsaftaler

Frem mod 2020 er der identificeret 15-20 nye områder for kommunalt forpligtende indkøbsaftaler som SKI skal udbyde på vegne af kommunerne. De nye områder omfatter også mere borgernære ydelser som f.eks. hjælpemidler.

I 2018 tager Viborg Kommune SKIs aftale på biler i brug, og der forventes gennemført udbud af bl.a. bleer og byggevarer. Viborg Kommune tilslutter sig som udgangspunkt de forpligtende aftaler, og der stilles altid med repræsentanter fra Jysk Fællesindkøb i projektgrupperne.

Fælleskommunal indkøbsstrategi

KL fremlagde i 2017 den nye fælleskommunale indkøbsstrategi i april 2017. Viborg Kommune har bidraget i udarbejdelsen af strategien.

Vi har allerede nu fokus på følgende område, der indgår i strategien:

- E-handel – nyt og mere brugervenligt system (RAKAT) indkøbt i 2017 og rullet ud i hele organisationen i januar 2018
- Transaktionsomkostninger i forbindelse med indkøb – fra bestilling til levering: Der udarbejdes en kommunikationsstrategi sammen med Kommunikationsafdelingen
- Overholdelse af indkøbsaftaler (compliance): Compliance var i 2017 igen høj, ca.93%. Vi forventer at kunne holde det høje niveau i fremtiden, bl.a. via det nye indkøbssystem RAKAT

Administrativ organisation

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Digital kommunikation med borgerne Målene for obligatorisk digital selvbetjening er 80 % for henvendelser fra borgerne på en række obligatoriske services. Desuden skal mindst 80 % af borgerne være tilsluttet digital post.	70 %	For næsten alle obligatoriske digitale services ligger andele af selvbetjening omkring 70-80 %. Andelen varierer fra område til område. Andelen af borgere tilsluttet digital post ligger på 89,3 %, mens antallet af fritagelser ligger på 10,7%.	
Sagsbehandlingstider At de opstillede maksimale sagsbehandlingstider overholdes	Sagsbehandlingstider overholdes	Sagsbehandlingstider overholdes på alle områder, med undtagelse af: - Familieområdet ▪ Børnefaglige undersøgelser (BFI). - Byggeriområdet - Socialområdet ▪ Hjælp til udvikling af færdigheder ▪ Personlig hjælpeordning ▪ Dækning af merudgifter ▪ Midlertidigt botilbud ▪ Længerevarende botilbud - Sundhed & Omsorgsområdet ▪ Personlig pleje ▪ Praktisk hjælp ▪ Afløsning og aflastning til ægtefælle, forældre og nære pårørende	
Den Dobbelte Ambition Viborg Kommune fortsætter arbejdet med den dobbelte ambition om både effektivisering og vækst.		I 2017 har projektet "Smartere Administration" fokuseret på mulighederne for at effektivisere særligt i administrationen, ikke kun ved at strømline arbejdsgange men også gennem digitalisering og brug af robotter samt organisatoriske ændringer. Tilsvarende er der på en MED-konference sat fokus på værdien af vores MED-system, kan vi få mere ud af de ressourcer vi bruger på systemet, til gavn for arbejdsglæde og trivsel i 2018. Samtidig vil vi bevare god trivsel og arbejdsglæde, og det kræver bl.a. fortsat udvikling af ledelse og medinddragelse.	

Facility Management

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Ejendomsvedligeholdelse (planlagt og periodisk):					
Rådhuset (drift)	6.859	7.335	7.440	7.327	-113
Rådhusbetjente	2.551	2.736	2.784	2.403	-381
Rådhuskantine	590	1.006	1.348	865	-483
Kontraktstyring, rengøring	881	868	881	839	-42
Kørselskoordinator	1.011	513	520	811	291
Pulje rengøring	-1.726	0	-74	139	213
Planlagt vedligeholdelse	31.330	28.828	29.052	30.423	1.371
Fællesudgifter	4.897	4.978	4.908	5.339	431
I alt	46.395	46.264	46.859	48.147	1.288

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 102,7 %.
Merforbruget udgør 1,3 mio. kr.

Merforbruget består primært af en ikke realiseret besparelse afledt af projektet med udskiftning af lysinstallationer (ESCO) samt medfinansiering af bevilling til ny elevator på Banegårdspladsen i Viborg.

Facility Management

Fokusområder

Bygningsvedligehold

Forvaltningen har, inden for rammerne af givne bevillinger, fortsat prioriteret midlerne til bygningsvedligehold i forhold til det samlede byggetekniske behov og under hensyntagen til bygningernes funktion, arbejdsmiljøet og brugernes trivsel.

Energibesparende foranstaltninger

Forvaltningen har, inden for rammen af givne bevillinger, fortsat haft fokus på at nedbringe energiforbruget (el, vand og varme) i kommunens bygninger

Kontraktstyringsenheden

Viborg Kommune har en kontraktstyringsenhed, der har til opgave at sikre, at kontrakterne overholdes.

I 2017 har der været fokus på:

- Kontrol, tilsyn og opfølgning med kvalitetens udførelse
- Kontrol og tilsyn i forhold til kontraktens vilkår i øvrigt, eks. vedr. arbejdsmiljø og personale
- dialog med leverandørerne generelt

Facility Management

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Tilfredsstillende rengøringskvalitet på kommunens institutioner - kontraktstyringsenheden skal kunne give karakteren 3 point i gennemsnit over årets målinger Karaktergivningen henviser til den løbende kvalitetskontrol.	100 %	Karaktergennemsnit ved uanmeldte kontroller udført af Viborg Kommune i perioden 1/1 2017 – 31/12 2017, er tilfredsstillende. Karaktergennemsnit: 3,14 Antal kontroller: 118 Leverandørernes egenkontroller ligger ligeledes på et tilfredsstillende karaktergennemsnit. ISS (delaftale 1, 2, 3, 5) - karaktergennemsnit: 3,41 Elite Miljø (delaftale 4) - karaktergennemsnit: 3,35	

Skoler og klubber

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Folkeskoler	644.451	653.001	674.561	664.061	-10.500
Syge- og hjemmeundervisning	0	0	0	0	0
SFO	53.899	66.126	52.043	53.877	1.834
Befordring	32.512	33.271	34.239	30.352	-3.887
Specialundervisning i regionale tilbud	892	1.282	1.282	811	-471
Specialområdet	38.557	43.132	36.738	34.462	-2.277
Efter- og videreuddannelse i folkeskolen	1.414	4.608	3.277	1.554	-1.723
Bidrag til statslige og private skoler	63.176	62.069	66.470	66.848	378
Efterskoler og ungdomskostskoler	20.904	19.766	21.921	21.952	31
Klubber	31.630	31.113	32.098	32.353	255
Ildrætsfaciliteter for børn og unge	646	1.764	718	648	-70
Ungdomsrådet	101	102	137	77	-60
Teatre	245	214	172	190	18
Servicejob	-154	0	0	-100	-100
I alt	888.272	916.448	923.657	907.084	-16.573

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 98,2 %. Mindreforbruget udgør 16,6 mio. kr.

Decentralt udgør mindreforbruget 18,3 mio. kr., hovedparten indenfor de automatiske overførselsregler.

På det centrale område er der et merforbrug på 1,8 mio. kr. bl.a. på grund af mindreindtægt fra forældrebetaling til SFO samt rammereduktion til samling af administrative opgaver, der først er effektueret fra 2018.

Skoler og klubber

Fokusområder

Kerneopgaven på skoleområdet

- Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan
- Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater
- Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis

Vi har fortsat fokus på at forfølge initiativer, der understøtter de tre reformmål samt fokusområderne i "Lys i øjnene".

Fælles grundlag for børn og unges læring

Der er arbejdet med implementeringen af det fælles grundlag for børns og unges læring 0-18 år. Det gælder både inden for det enkelte politikområde i et tværfagligt perspektiv.

Det har dannet grundlag for drøftelser af læringsbegrebet og er med til at øge sammenhængskraften omkring hele barnets/den unges liv. 2017 har været brugt til at stille skarpt på de sammenhænge, hvori fælles grundlag for læring kan sættes i spil og indtænkes i de samtaler om børn og unges læring, vi allerede har.

Tidlig indsats

Der har været et fortsat fokus på tidlig indsats i forhold til de børn og unge, der ifølge TOPI-trivselsskemaerne har brug for en særlig opmærksomhed. Der er arbejdet på en løbende udvikling i opfølgning på de handleplaner, der følger med brugen af TOPI herunder det tværfaglige samarbejde. Endvidere er den tværfaglige model evalueret med henblik på mindre justeringer.

Kompetenceudvikling – lær i egen og andres praksis

Skoleområdet har videreudviklet kompetenceudviklingsindsatsen med fokus på professionelle læringsfællesskaber. Målet er at gøre lærere og pædagoger så dygtige, de kan blive, så skolen skaber læring for de børn og unge, vi har.

Også i 2017 har der været beskrevet et centralt styret kompetenceløft for alle medarbejdere, der tager udgangspunkt i læringsfællesskaber med fokus på at sætte den viden vores fagprofessionelle har i spil. Dette er

sket på tværs af kommunens skoler i forpligtende samarbejder. Kompetenceudvikling har foregået i praksisfællesskaber på tværs af skoler og i skolenetværk for bl.a. vejledere.

Indsatsen har bl.a. omfattet den fagfaglige kompetenceudvikling med henblik på en så høj kompetencedækning som muligt, pædagogens ændrede rolle i skolen og undervisere af flersprogede.

Arbejdet med implementering af ny læringsplatform har også indgået som et vigtigt element i videndeling og udvikling af undervisning og læring internt og på tværs af skoler.

Videreudvikling af ledelse

Skoleområdet har fortsat arbejdet med ledelsesudviklingsprojektet "Ledelse af læring og progression". Skoleledelserne har arbejdet sammen i ledelsesnetværk med fokus på videreudvikling ledelse tæt på kerneopgaven. Hovedfokus har været læring for både ledelse, medarbejdere og allervigtigst børnene og de unge.

Forældresamarbejdet

I relation til "Lys i øjnene" har der været fokus på forældresamarbejde herunder forældrenes oplevelse af skole/hjemsamarbejdet. På klubområdet har udgangspunktet været forældrenes oplevelse af inddragelsen. Folkeskolereformen sætter nye rammer for skole/hjemsamarbejdet, skolenes erfaringer i forhold til dette skal fortsat videndeles.

Til understøttelse af dette er der arbejdet med implementering af en ny læringsplatform, hvor elevplanerne sættes i spil sammen med beskrivelser af undervisningsforløb.

SFO og klub

SFO- og klubområdet har ikke blot i 2017, men også i årene, der kommer større fokus på både den forebyggende og den dannende indsats. I tæt samarbejde med relevante samarbejdspartnere vil dette område forventes udviklet og tilpasset. Også i forhold til flygtningeindsatsen kommer SFO og klubberne til at spille en rolle.

Dagtilbud

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Fælles formål	55.914	85.475	48.681	46.348	-2.333
Dagpleje	84.918	120.604	79.424	79.193	-231
Vuggestuer	0	0	0	0	0
Børnehaver	0	0	0	0	0
Integrerede institutioner	221.426	156.933	230.083	229.803	-280
Specialpædagogisk bistand	4.748	3.787	0	0	0
Særlige dagtilbud	6.547	7.868	5.750	5.757	7
Tilskud private institutioner	40.486	40.278	39.978	41.423	1.445
I alt	414.039	414.945	403.916	402.525	-1.391

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 99,7%. Mindreforbruget udgør 1,4 mio. kr.

Decentralt udgør mindreforbruget 4,1 mio. kr., hovedparten indenfor de automatiske overførselsregler.

Centralt er der et merforbrug på 2,7 mio. kr., hvilket bl.a. skyldes mindre indtægter fra forældrebetaling, øgede udgifter på det mellemkommunale område og til flygtninge. Herudover er der en tidsforskydning i efterregulering af økonomiske fripladser, hvilket betyder en manglende indtægt på ca. 1,5 mio. kr.

Dagtilbud

Fokusområder

TOPI – tidlig opsporing og indsats

I Børn & Unge har der i 2017 været fokus på de børn, der ifølge TOPI-trivselsskemaerne har brug for en særlig indsats. Med udgangspunkt i resultater fra TOPI og den nyeste forskning har der været fokus på at undersøge den pædagogisk praksis særligt i forhold til drengenes trivsel, udvikling og læring. Med baggrund heri er der taget initiativer til forandring i praksis.

Der har samtidig været et særligt fokus på indsatsdelen omkring arbejdet med TOPI i forbindelse med de udviklingsprojekter, som en række dagtilbud i Viborg Kommune har deltaget i. I dagtilbud har der i 2017 været arbejdet videre med udviklingsprojekterne Barnet i centrum og VIDA (Vidensbaseret Indsats overfor børn i Dagtilbud).

Barnet i centrum har haft fokus på kvaliteten i dagtilbud for børn mellem 0-3 år. Temaerne, der er blevet arbejdet med er hverdagsdidaktik, overgangspædagogik, samspil og læring. Resultatet har været en række nye praksisformer i den enkelte vuggestue og dagpleje. Deltagerne i projektet samt deltagerne på de kommunalt tilrettelagte workshops har fået et nyt fagprofessionelt syn på egen pædagogisk praksis.

Hovedformålet med VIDA har været at skabe et kompetence- og kvalitetsløft i arbejdet med udsatte børn i 3-6 års alderen i den daglige praksis i dagtilbud samt i forældresamarbejdet. Målet har været at styrke personalets kompetencer til at udvikle børnenes handlekompeterencer. Det har blandt andet handlet om at styrke børnenes sociale, emotionelle og kognitive færdigheder samt skabe miljøer, der anerkender og inkluderer alle i fællesskabet. I de deltagende børnehuse er der i 2017 blevet arbejdet videre med de fornyelser, der er resultaterne af de eksperimenter, som er blevet gennemført i 2016. Den opsamlede viden og de gode erfaringer fra VIDA er i løbet af 2017 blevet videreformidlet til kommunens øvrige dagtilbud.

Marte Meo

I 2017 har der været fokus på at videreudvikle og understøtte det kompetenceløft, der er igangsat omkring Marte Meo for alle faggrupper på dagtilbudsområdet. Denne udviklingsstøttende kommunikations- og samspilsmetode har understøttet og givet konkrete anvisninger til at arbejde med den anerkendende tilgang. Metoden har haft fokus på barnets ressourcer og initiativer, og hvad barnet har gjort godt. Igennem Marte Meo er en positiv udvikling af børnene og deres evne til at indgå i fællesskabet blevet styrket. Der har i 2017 været fokus på de fagprofessionelles arbejde med Marte Meo samt fastholdelse og videreudvikling af arbejdet med metoderne i Marte Meo. Det har i 2017 samtidig handlet om vedligeholdelse, videre implementering og et påbegyndende tværfagligt samarbejde omkring Marte Meo.

Sprog

I 2017 har der været fokus på at styrke sprogindsatsen på tværs af dagtilbud, skole og familie & rådgivning. De særlige indsatser har bl.a. været:

- Dagplejen, hvor der er blevet arbejdet med læring gennem musik, rim, sprog og bevægelse
- Med udgangspunkt i rapport udarbejdet af Videnscenter for læsning er der i udvalgte børnehuse blevet arbejdet målrettet med skolestarters brug af allerede indlærte sproglige færdigheder

Fælles grundlag for børns læring

Der er i 2017 blevet arbejdet med implementeringen af det fælles grundlag for børns læring 0-18 år. Det gælder både inden for det enkelte politikområde, men også i et tværfagligt perspektiv og i samarbejdet med forældrene.

Det fælles grundlag for børns læring har været med til at øge sammenhængskraften omkring hele barnets liv og en oplevelse af dette fra et børneperspektiv. I stedet for at fokusere primært på overgange, er der blevet arbejdet på at skabe sammenhænge og der har været fokus på barnets oplevelse af sammenhæng.

Dagtilbud

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
TOPI – Tidlig opsporing og indsats Andelen af børn, der mellem hver af de tre årlige målinger flytter sig mod en grøn markering i trivselsundersøgelsen stiger. Der tages udgangspunkt i målingerne fra 2016.	2 % ift. 2016	TOPI-målingerne for 2017 viser en positiv bevægelse på 13 %.	
Sprogindsats Alle dagplejere og pædagoger i vuggestuer deltager i kurser vedr. sprog, og der udpeges en sprogvejleder på hver institution. Alle børn sprogscreenes omkring 3-års alderen. De børn, der her vurderes til at have behov for en sprogindsats, sprogvurderes igen, når de bliver 5 år. Andelen af børn, der ved 3-års sprogscreeningen bliver vurderet til at have behov for en "Fokuseret indsats", falder ved 5-års screeningen. Landsgennemsnittet er 15% af en årgang. Baseline: 11 % af de 3-årige blev i 2014 vurderet til at have behov for en fokuseret indsats.	9 % af de 5-årige har behov for en fokuseret indsats (Udgangspunkt i 3-årige i 2015)	12% af de 5-årige havde i 2017 behov for en fokuseret indsats.	

Ungdomsskoler

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Ungdomsskolevirksomhed	14.676	15.195	15.584	15.313	-271
I alt	14.676	15.195	15.584	15.313	-271

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 98,3 %.
Mindreforbruget udgør 0,3 mio. kr.

Samlet mindreforbrug er inden for de automatiske overførselsregler.

Ungdomsskoler

Fokusområder

Kerneopgaven på skoleområdet

- Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan
- Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater
- Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis

Vi har fortsat fokus på at forfølge initiativer, der understøtter de tre reformmål samt fokusområderne i "Lys i øjnene".

Fælles grundlag for børn og unges læring

Der er arbejdet med implementeringen af det fælles grundlag for børns og unges læring 0-18 år. Det gælder både inden for det enkelte politikområde i et tværfagligt perspektiv og i samarbejdet med forældrene. Læringsbegrebet er drøftet og er nu med til at øge sammenhængskraften omkring hele barnets/den unges liv. Vi har stillet skarpt på de sammenhænge, hvori fælles grundlag for læring kan sættes i spil, og det indtænkes i de samtaler om børn og unges læring, vi allerede har.

Tidlig indsats

Vi har fokus på tidlig indsats i forhold til de børn og unge, der ifølge TOPI-trivselsskemaerne har brug for en særlig opmærksomhed. Der arbejdes kontinuerligt på udvikling i opfølgning på de handleplaner, der følger med brugen af TOPI herunder det tværfaglige samarbejde.

Kompetenceudvikling – lær i egen og andres praksis

Skoleområdet har videreudviklet kompetenceudviklingsindsatsen med fokus på professionelle læringsfællesskaber. Målet er at gøre lærere og pædagoger så dygtige, de kan blive, så skolen skaber læring for de børn og unge, vi har. Der er beskrevet et centralt styret kompetenceløft for alle medarbejdere, der tager udgangspunkt i læringsfællesskaber med fokus på at sætte den viden vores fagprofessionelle har i spil. Dette sker på tværs af kommunens skoler i forpligtende samarbejder. Kompetenceudvikling foregår i praksisfællesskaber på tværs af skoler og i skolenetværk for bl.a. vejledere. Indsatsen gælder bl.a. den fagfaglige kompetenceudvikling med henblik på en så høj kompetencedækning som muligt,

pædagogens ændrede rolle i skolen og undervisere af flersprogede. Arbejdet med implementering af ny læringsplatform er indgået som et vigtigt element i videndeling og udvikling af undervisning og læring på tværs af skoler, men her har vi fortsat et stykke at gå.

Videreudvikling af ledelse

Viborg Ungdomsskole har fortsat arbejdet med "ledelse af læring og progression" med særligt fokus på ledelse tæt på. Som læringsledere på Viborg Ungdomsskole arbejder ledelsen tæt på undervisning for at indsamle de bedst mulige data og den sikrest mulige viden om pædagogiske og didaktiske indsatser på skolen. Med særligt fokus på at kombinere data- og forskningsbaseret viden med skolens erfaringer, rutiner og idealer, har ledelsen arbejdet med at styrke kerneopgaven - dvs. udvikle og gennemføre god undervisning, der styrker elevernes læring og trivsel samt at understøtte og kvalificere det kollegiale samarbejde om arbejdsopgaverne.

Integration

Alle afdelinger på Viborg Ungdomsskole har fokus på dansk som andet-sprogsdimensionen i alle faglige sammenhænge. Ved at fokusere på de unges faglige forståelse af og tilgang til undervisningen, er skolen med til at sikre udviklingen af en positiv selvopfattelse hos de unge og dermed også en bedre social integration.

Den bidragende ungdomsskole

Viborg Ungdomsskole har haft og vil fremadrettet have fokus på at bidrage til folkeskolereformens intentioner om bl.a. "Den åbne Skole". Ungdomsskolens muligheder for spændende undervisningsmiljøer og nye fagtilbud skal give folkeskolens overbygningselever anderledes og vedkommende læringsforløb. Desuden bør Ungdomsskolens mangfoldige undervisningskompetencer være inspiration for pædagogisk personale i kommunen.

Tandpleje

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Kommunal tandpleje	31.958	31.023	34.502	33.260	-1.242
I alt	31.958	31.023	34.502	33.260	-1.242

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 96,4 %.
Mindreforbruget udgør 1,2 mio. kr.

En af årsagerne til mindreforbruget er ubesatte stillinger i Den Regionale Specialtandpleje (RS) således at ventelisterne er vokset, og en del behandlinger er udskudt fra 2017 til 2018.

Tandpleje

Fokusområder

Forebyggelse af huller i tænderne hos 20 procent af de børn og unge, der er mest udsat for at få karies

Det er i dag muligt at identificere de børn og unge, der har størst risiko for at udvikle huller i tænderne. Det har imidlertid vist sig vanskeligt at forebygge huller i tænderne hos denne gruppe ved traditionelle metoder som tandbørsteinstruktion, fluorbehandling, lakeringer m.m. I 2017-2020 vil der blive afprøvet nye pædagogiske metoder, hvor klinikassistenter udnytter de muligheder, der er i Dialogrummene. Med interaktive læringsmodeller og intensiv træning i hygiejnemetoder, der hurtigt og effektivt fjerner belægninger fra tænderne, vil vi forsøge at give et individuelt og målrettet tilbud til denne gruppe. Vi vil desuden teste nye kliniske løsninger, der er målrettet denne gruppe.

Forældreinddragelse

Ved anvendelse af en særlig modul til tandplejens journalsystem TK2, kan forældre gives mulighed for at se deres barns journal på en smartphone. Samtidig vil meddelelser til hjemmet ikke længere blive sendt via papirmeddelelser - "Tandundersøgelsesbogen" - men resultater af undersøgelser og instruktioner til, hvordan forældre kan hjælpe deres børn med mundhygiejne m.m., vil blive sendt elektronisk med link til de relevante instruksfilm. Der er iværksat en udvikling af en app, der altid vil vise vej til nærmeste tandklinik og give instruktion i førstehjælp ved tandskader og tandpine.

Udvikling af teknikker til tidlig korrektion af tandstillings anomalier (Viborg modellen)

Som et af de første steder i landet er teknikken med tidlig identifikation, opsporing og behandling af tilsyneladende ubetydelige tandstillingsfejl blevet implementeret i Viborg Kommune. I 2016 blev metoden videreudviklet med kompetenceudvikling, der også omfatter samarbejdsklinikkerne. Der vil blive lagt vægt på træning i at få det maksimale udbytte af de forskellige teknikker, så antallet af store behandlinger og behandlingstiden for børnene kan bringes så langt ned som muligt.

I 2017 er de traditionelle gibsmodel registreringer blevet erstattet af 3D scanninger. Det betyder hurtigere fremstilling af nødvendige apparaturer og en mere behagelig oplevelse for børn og unge.

Tandpleje

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Forbedret tandsundhed Målet er færre børn med mange huller. Antallet af 18-årige i Zone 1 og 2, svarende til ingen eller ubetydelig karies stiger til	65 % af de 18-årige	67,58% af 18-årige havde - i 2017 - ingen eller ubetydelig karies (huller) i tænderne.	

Familieområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
PPL	24.510	24.587	53.130	51.984	-1.146
Sundhedsplejen	16.741	16.016	17.185	16.060	-1.125
Refusion særligt dyre enkeltsager	-3.987	-5.453	-5.453	-4.208	1.245
Opholdssteder mv. for børn og unge	11.952	17.677	12.897	12.483	-414
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	68.732	72.000	78.229	62.396	-15.833
Plejefamilier	65.898	63.260	66.861	72.300	5.439
Døgninstitutioner for børn og unge	34.209	32.667	29.230	29.016	-214
Sikrede døgninstitutioner m.v. for børn og unge	6.827	5.137	6.112	6.932	820
Rådgivning	0	0	0	0	0
Botilbud	0	0	0	0	0
Alkoholbehandling	0	400	0	0	0
Ledsageordninger	80	160	240	100	-140
I alt	224.962	226.451	258.431	247.064	-11.367

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 95,6%. Mindreforbruget udgør 11,4 mio. kr.

Af det samlede mindreforbrug udgør 5,4 mio. kr. det decentrale område (PPL, Sundhedsplejen, Familiecentret, B&U Handicap og Ungeindsatsen).

Det øvrige mindreforbrug skyldes bl.a. mindreudgifter til døgninstitutioner, hvor udgiften i 2017 er reduceret i forhold til tidligere år, mens der er merudgifter til plejefamilier. Der er i 2017 også mindreudgifter til forebyggende foranstaltninger i forhold til året før.

3 mio. kr. af mindreforbruget skal i 2018 anvendes til finansiering af opnormering af rådgivere, jf. Byrådsbeslutning i november 2017.

Herudover skal der anvendes midler til opnormering på plejefamilieområdet, herunder øget uddannelse af plejefamilier.

Familieområdet

Fokusområder

Familieområdet består af: Sundhedsplejen, Afdeling for Pædagogisk Praksis og Læring (PPL), Familieafdelingen, Dagbehandling, Ungeenheden og Døgnområdet.

Sunde og inkluderende fællesskaber

En central opgave for Familie- og Rådgivning er at understøtte bestræbelserne på at skabe rammerne for inkluderende fællesskaber. Det overordnede mål hermed er, at alle børn trives og udvikles fagligt. Fokus i indsatserne vil være at omfatte alle børn og de omgivelser, de indgår i. I 2017 realiseredes sammenlægningen af flere understøttende funktioner i B&U i Afdeling for Pædagogisk Praksis og Læring (PPL). Dette skal være med til at udbygge muligheder for koordinerede og sammenhængende indsatser, praksisnær og let tilgængelig rådgivning og tværprofessionelt samarbejde, alt sammen med sigte på at styrke inkluderende fællesskaber.

Flygtninge

Det store antal flygtningebørn inkl. familiesammenførte børn, både i tidligere og de kommende år, stiller Børn & Unge over for komplekse opgaver. Dels medfører regler for refusion, at forældre skal være påbegyndt sprogundervisning inden for 14 dage efter ankomst. Dette betyder, at børn skal være introduceret i enten dagtilbud eller skole hurtigt efter ankomst. Derudover medfører lovgivningsmæssige krav om sprogundervisning væsentlige merudgifter i forhold til andre elever. En stor del af flygtningebørnene har desuden været udsat for traumatiserende oplevelser og kræver en særlig indsats i det daglige, ikke mindst for at kunne reducere nødvendigheden for at placere børnene i økonomisk tunge specialtilbud. Endelig er der flygtningefamilier, der har behov for en særlig indsats. Inklusion af flygtningebørn har derfor været et særligt fokusområde.

Sundhed

Sundhedsopgaven er mangeartet og bred, og beskrives i blandt andet:

- Den sammenhængende Børne- og Ungdomspolitik: Lys i øjnene
- Viborg Kommunes tværgående Sundhedspolitik, vedtaget af Byrådet 20. maj 2015
- Sundhedsaftalen indgået mellem Region Midtjylland og de 19 kommuner i regionen
- Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker, som indeholder anbefalinger til kommunerne inden for det brede sundheds- og forebyggelsesfelt

Sundhedsopgaven kræver koordination og et tæt samarbejde både internt i Viborg Kommune og eksternt med almen praksis, hospitaler og børne- og ungdomspsykiatri.

Fælles grundlag for børns læring

Der er i 2017 arbejdet med implementeringen af det fælles grundlag for børns læring 0-18 år. Det gælder både inden for det enkelte politikområde, men også i et tværfagligt perspektiv og i samarbejdet med forældre.

Det fælles grundlag for børns læring skal være med til at øge sammenhængskraften i hele barnets liv og en oplevelse af dette fra et børneperspektiv. Frem for at fokusere primært på overgange, skal der skabes sammenhænge og fokus på barnets oplevelse af sammenhæng.

Sammenhængskraft og gennemsigtighed på familieområdet

På hele familieområdet har der i 2017 været fokus på at videreudvikle sammenhængskraft og gennemsigtighed mellem de mange indsatser, vi yder – der spænder fra blandt andet sundhedsplejens almene tilbud, til PPLs understøttende aktiviteter til fagpersoner i almenområdet, til myndighedsafgørelser og til specialiserede indsatser. Vigtige elementer heri er fokus på vores ydelser og deres placering på indsatsrampen, ligesom ydelsesbeskrivelser indgår.

Familieområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
TOPI – Tidlig opsporing og indsats Andelen af børn, der mellem hver af de tre årlige målinger flytter sig mod en grøn markering i trivselsundersøgelsen stiger. Der tages udgangspunkt i målingerne fra 2016.	2 % ift. 2016	TOPI-målingerne for 2017 viser en positiv bevægelse på 13 %.	

B&U's overførselsområde

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Overførselsområdet	12.349	12.404	11.432	11.163	-269
I alt	12.349	12.404	11.432	11.163	-269

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 97,6 %.
Mindreforbruget udgør 0,3 mio. kr.

B&U's overførselsområde

Fokusområder

Overførselsområdet omhandler Servicelovens §§ 41 og 42 (merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med børn og unges funktionsnedsættelse). Området er organisatorisk tilknyttet Familie og Rådgivning.

For uddybende beskrivelse af særlig fokus og indsatsområder, henvises derfor til politikområde: Familieområdet.

Ældreområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Kommunal genoptræning, kørsel til læger og speciallæger mm	21.507	21.999	16.646	15.050	-1.596
Ældreboliger	-9.829	-9.406	-9.435	-8.850	585
Pleje og omsorg m.v.	610.712	623.359	630.193	622.250	-7.943
Forebyggende indsats	32.193	30.745	36.059	33.005	-3.054
Hjælpe midler og Hjælpe midlertidig service	47.245	50.566	50.292	50.042	-250
Øvrige	3.237	-1.768	2.964	3.522	558
I alt	705.064	715.495	726.719	715.020	-11.699

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 98,4 %. Mindreforbruget udgør 11,7 mio. kr.

Puljer med ekstern finansiering viser et mindre forbrug på 3,9 mio. kr.

- "Klippekort på plejecentre" viser et mindre forbrug på 3,2 mio. kr. Ordningen startede først op i april og det søgte beløb var helårsligt.
- Puljer under "Værdighedsmilliarden" viser et mindre forbrug på 0,6 mio. kr. Det resterende mindre forbrug på 0,1 mio. kr. skyldes forskydninger på alle andre puljer

Driften viser et mindre forbrug på 6,6 mio. kr.

- Det har i 2017 været særdeles vanskeligt at rekruttere elever til social- og sundhedshjælperuddannelsen. Dimensioneringen var 36 elever, og det har kun været muligt at ansætte ca. halvdelen, hvilket har bevirket et mindre forbrug på 3,7 mio. kr.

- Desuden har der på de fleste driftsområder været relative små mindre forbrug.

På området hjemmeplejen og hverdagsrehabilitering har der dog været et merforbrug, som skyldes et stigende forbrug af uddelegerede sygeplejeydelser (sygeplejeydelser der udføres af social- og sundhedsassistenter). Kurven blev knækket ultimo 2017, og udgifterne/ydelserne er nedadgående.

Samlet set for driftsområderne er der et mindre forbrug på 2,9 mio. kr.

Visitationen viser et mindre forbrug på 1,2 mio. kr.

- Mindre forbruget er genereret af et endnu ikke forbrugt beløb afsat til huslejeudgifter på Rehabiliteringscenter Viborg. Beløbet skal anvendes, når centret er fuld udbygget.

Ældreområdet

Fokusområder

Viborg Kommunes Senior- og Værdighedspolitikks overordnede tema er livskvalitet. Livskvalitet er det, der kendetegner et godt liv. De indsatser som Viborg Kommune igangsætter har derfor et klart fokus på styrke borgernes selvhjulpethed, give borgerne medindflydelse og valgmulighed samt inddrage borgerne.

I nedenstående er nogle af indsatserne og fokusområderne i forhold til en mere værdig ældrepleje i 2017 nærmere beskrevet:

Fællesskab

Viborg Kommune har i 2017 bl.a. arbejdet med at styrke fællesskaber og reducere ensomhed. Som et eksempel herpå kan nævnes etableringen af ledsagerordning for 67+ årige. Denne ordning giver ældre handicappede mulighed for, at få en ledsager med til aktiviteter uden for hjemmet. På den måde har den ældre mulighed for, at besøge bekendte og steder, hvor vedkommende ellers ikke har mulighed for at komme uden en hjælper.

Selvstændighed og medindflydelse

Et andet initiativ der også er med til at styrke fællesskaber og selvstændighed er klippekortordningen. Her er det besluttet at ældre hjemmeboende modtager et antal "klip" til ekstra hjemmehjælp. Den ældre kan selv bestemme om klippene skal bruges til ekstra rengøring, hjælp til at invitere gæster eller en tur på kirkegården.

Madlavning og måltider

På omsorgsområdet er der arbejdet med at styrke oplevelser og aktiviteter i forbindelse med madlavning og måltider på plejecentrene. Blandt andet arbejdes der med at maden tilberedes tæt på beboerne og med inddragelse af beboerne i madlavningen samtidig med at der tages udgangspunkt i beboernes ønsker til maden.

Værdighed

Et centralt tema i disse år er værdighed. Værdighed handler både om værdighed i livet, hvor der arbejdes med at sikre, at borgerne er selvhjulpne i længst muligt tid og med at bevare det, der betyder noget for den enkelte og give plads til individuelle valg. Værdighed handler også om at skabe rum og tid til at borgeren får en værdig afslutning på livet, f.eks. ved at ingen mod deres vilje dør alene. Her er der afsat en pulje som sikrer, at der kan afsættes faste vagter hos døende, der ikke har pårørende hos sig og til døende hvor den pårørende har været gennem et langt forløb med en døende ægtefælle og derved har få ressourcer til den sidste tid.

Tryghed og tværfagligt samarbejde

En gruppe af særligt sårbare har været i fokus med ansættelsen af en sygeplejerske og en pædagog med særlige psykiatriske kompetencer. Målgruppen er her ældre med særligt behov for tryghed, f.eks. psykisk sårbare. Denne gruppe har ofte behov for bistand til at sikre koordinationen og kommunikationen mellem de mange forskellige personer og fagpersoner, som er involveret i borgerens liv. Dermed forebygges indlæggelser og borgerens muligheder for at blive boende i eget hjem styrkes.

Ældreområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Initiativer til forebyggelse af ensomhed hos ældre i eget hjem De forebyggende medarbejdere tilbyder besøg til borgere over 75 år i eget hjem, som ikke modtager hjælp til personlig pleje og praktisk bistand fra Viborg Kommune. Madservice inddrages i forhold til maden og rammerne i cafeerne, Aktiviteten inddrages ved at udvikle, motivere og fastholde de ældre som henvises. Frivillighedskoordinatoren indgår i samarbejdet omkring foreningslivet samt frivillige.	54 %	Ud af de besøgte 2.712 borgere lod 389 sig teste ud fra "UCLA loneliness scale" screenings redskab. 61 af de testede personer følte sig ensomme. De 61 borgere, der var middel eller svær ensomme fik tilbudt en opfølgende samtale og test. 35 har været til efterfølgende samtaler efter yderligere et ½ år. Det var ikke muligt at gennemføre opfølgende samtaler hos alle 61 bl.a. på grund af dødsfald, flyt i ældre/plejebolig, sygdom, demens, depression eller borger overgået til hjemmeplejen. Ud af de 35 der blev testet anden gang var der nu 16 der følte sig ensomme. Dvs. et fald på 54 % i forhold til de 35 der er testet i anden omgang. Det forebyggende team har erfaret at de fleste gerne vil tale om ensomhed men de færreste ønsker at blive screenet. Selv om der lægges op til at tale om ensomhed, vælger borgeren selv, hvad der skal tales om. Derfor kommer andre problematikker først på banen f.eks. sygdom, brug for anden bolig, dødsfald i familien, sorg, osv. Disse aktuelle problemstillinger kan for nogle have vægtet højere end samtalen og testen for ensomhed. Det kan forklare, hvorfor ikke flere end ca. 14 % af de samlede besøgte i perioden lod sig teste. Ældre- og Sundhedsudvalget fik forelagt rapporten på deres møde den 25. april 2017 (sag nr. 9)	
Styrket indsats i forhold til ernæring for hjemmeboende Klinisk diætist laver kostvejledning, ernæringsplaner og dokumenterer ernæringsindsatsen i døgnrytmeplanen Borgere vejes ved opstart af kontakt samt efterfølgende hvert kvartal, for at kunne igangsætte en hurtig ernæringsindsats ved væggtab over 1 kg/mdr. Det forventes at 60 % af borgere som modtager personlig pleje vejes hvert kvartal.	64 %	Der er lidt usikkerhed mht. dokumentation i Care. Det skyldes bl.a. at driften også benytter LEAN tavler til registrering af vægten i deres daglige arbejde. Ud fra de registreringer der foretages i dels Care dels Lean tavler vurderes det, at ca. 64 % af borgerne der modtager personlig pleje får foretaget en vægtregistrering hvert kvartal. Personalet oplever med indsatsen, at der bliver talt ernæring og indsatser med en højere kvalitet/faglighed end tidligere. Med baggrund i undervisning og sparring fra klinisk diætist, er det blevet lettere at samarbejde med pårørende og stille forventninger til hvad "køleskabet" gerne må indeholde for at borgeren skal fastholde eller øge vægten. Hos borgere der skal understøttes i at spise f.eks. de små spisende, har indsatsen gavnet personalets indsats i forhold til at være mere tilstede i "spisesituationen".	

Ældreområdet

Effektmål fortsat...

	Mål i 2017	Resultat	
Velfærdsteknologi – virtuel hjemme- og sygepleje • Antal leverede virtuelle besøg hos borger (30.000) • Antal borgere der modtager virtuelle ydelser øges med 100 nye borgere i 2017 fra 300 til 400 siden projektets opstart i 2014 • Andel af de borgere, der har modtaget virtuelle ydelser, som har mulighed for at kalde op på eget initiativ udgør (25%)	20.384 126 34%	I 2017 har fokus fortsat været på, at de velfærdsteknologiske løsninger skal understøtte borgerne i deres aktuelle livssituation og understøtte værdighed, selvhjulpethed og livskvalitet. De velfærdsteknologiske løsninger skal understøtte og supplere de øvrige målsætninger og indsatsområder på Omsorgsområdet. Vi har skabt sammenhængskraft med andre afdelinger i Job & Velfærd, andre forvaltninger og andre sektorer. Vi vil være med til at udvikle og teste nye velfærdsteknologier i et tæt samspil med borgere, erhvervslivet og vidensinstitutioner. Dannelsen af et Test- og Udviklings Center for Velfærdsteknologi er et stort og banebrydende skridt i den retning	
Rehabiliteringsforløb på rehabiliteringscentret Det er forventningen, at fokuseringen på en rehabiliterende indsats kan føre til at flere borgere opnår bedre mulighed for et fortsat liv på egne betingelser og med mindre behov for pleje, praktisk hjælp og andre kompenserende ydelser. Der arbejdes med fokus på borgerens funktionsniveau efter endt træningsforløb på Rehabiliteringscentret: • Fastholdelse af niveauet fra 2016 ved, at 60 % af borgerne har hævet deres funktionsniveau efter endt træningsforløb	94 %	Rehabiliteringscentret Viborg (RCV) har i perioden uge 40 – 45 udtrukket 17 tilfældige borgere, hvor der er lavet funktionsvurderinger ved ankomst og ved udskrivelse fra RCV. I perioden er der testet 17 borgere. Af disse 17 borgere opnår 16 en forbedring og én opnår en forværring i forhold til deres funktionsniveau efter endt træningsforløb. I den aktuelle testperiode er der således 94 % af de registrerede borgere, der opnår en positiv effekt efter endt ophold. RCV har udelukkende kigget på, om der er sket en generel forbedring og ikke i hvilket omfang funktionsniveauet er forbedret. Enkelte borgere har forbedret sig på enkelte parametre og andre har store forbedringer på stort set alle parametre – men dette har RCV i denne måling ikke forholdt sig til.	

Sundhedsområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Stationær somatik	160.793	161.893	153.152	153.673	521
Ambulant somatik	139.639	149.717	139.821	144.159	4.338
Stationær psykiatri	3.926	4.134	3.911	4.189	278
Ambulant psykiatri	14.243	14.470	14.844	14.243	-601
Praksissektoren (sygesikring)	26.522	25.826	27.854	27.492	-362
Genoptræning under indlæggelse	7.724	7.338	0	10	10
Ambulant specialiseret genoptræning	1.308	2.182	1.440	1.359	-81
Kommunal og privat genoptræning §140	10.634	10.330	17.292	17.346	54
Vederlagsfri fysioterapi	15.659	14.992	15.898	16.667	769
Sundhedsfremme og forebyggelse	10.981	12.583	12.531	11.782	-749
Øvrige	4.688	3.423	4.102	3.075	-1.027
I alt	396.117	406.888	390.845	393.993	3.148

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 100,8 %. Merforbruget udgør 3,1 mio. kr.

Kommunal medfinansiering viser et merforbrug på 4,3 mio. kr.

- Budgetopfølgningen 30. september 2017 udviste et mindreforbrug på 19,6 mio. kr., som budgettet blev nedskrevet med. Regnskabet viser, at mindreforbruget blev mindre end forventet.
- Ultimo 2017 steg besøg og ydelser vedrørende ambulant somatik forholdsvis mere set i forhold til 2016. Stigningen kan blandt andet skyldes, at hospitalerne lukker senge og derved omlægger behandlinger fra stationær til ambulant behandling.

Øvrige områder på politikområdet viser et mindre forbrug på 1,2 mio. kr.

- På området sundhedsfremme og forebyggelse er der to indsatser, som endnu ikke er igangsat. Initiativer på kræftområdet (senfølger) og hjælp til rygestop blandt særlige grupper. I alt et mindre forbrug på 0,7 mio. kr.
- På andre områder er der et samlet mindre forbrug på 1,3 mio. kr., som bl.a. vedrører færre kørsler til træning, en ikke forbrugt pulje og et ikke forbrugt beløb til sundhedsudvikling.
- Der er en stigning i henvisningerne til vederlagsfri fysioterapi på 13% fra 2016 til 2017, og samtidig er honoraret steget med 12% i alt en merudgift på 0,8 mio. kr.

Sundhedsområdet

Fokusområder

Det nære sundhedsvæsen er i disse år i stor udvikling. Flere behandlinger lægges ud, og kommunen øger sine indsatser for at forbygge indlæggelser og genindlæggelser. For sundhedsvæsenet under et, drejer det sig om at give borgerne den rette behandling. Sådan at borgeren oplever et gnidningsfrit behandlingsforløb, som kan strække sig over sektorgrænser, uden at borgeren bemærker dette.

Fokusfelter

Fokusområderne i den kommunale indsats i 2017 er i vidt omfang sammenfaldende med de initiativer, som indgår i den nationale handlingsplan 2016 om en styrket indsats for den ældre medicinske patient.

Initiativerne er blandt andet:

- Tidlig opsporing og rettidig indsats
- Styrkede kommunale akutfunktioner
- Kompetenceløft i den kommunale sygepleje
- En indsats der hænger bedre sammen
- Bedre styr på medicinen

I Viborg Kommune skelnes dog ikke til alder. Der har været fokus på den tværgående sundhed, hvor initiativerne udfoldes på tværs af alder, uanset om indsatsen leveres af Børn & Unge eller Job & Velfærd.

Tidlig opsporing

Tidlig opsporing af begyndende sygdom, er et af indsatsområderne i forhold til, at minimere forebyggelige indlæggelser og genindlæggelser. Herudover opnås også en tidlig opmærksomhed på sygdom, til at forebygge generelle indlæggelser.

I 2017 har man arbejdet med at triagerer borgerne på plejecentrene, samt i enkelte områder på hjemmepleje og hverdagsrehabilitering. Det vil sige, at personalet har inddelt beboerne i rød, gul og en grøn gruppe, for at målrette indsatserne i forhold til mestringsniveau.

Herudover har der været fokus på kostscreeninger, som laves hvis der sker vægtforandringer hos en beboer. Ved en kostscreening, gennemgår personalet sammen med beboerne deres kost.

En tredje indsats som kan nævnes, er tidlig opsporing af begyndende sygdom (TOBS). Dette betyder at borgerens tilstand og mestringssevne vurderes og der er mulighed for at lave langt tidligere indsatser som forebygger indlæggelser og udvikling af sygdom.

Tværgående fokus internt og eksternt

Viborg Kommune har et tæt samarbejde med Hospitalsenhed Midt og de 2 andre kommuner i Midtklyngen - Silkeborg Kommune og Skive kommune. Dette er medvirkende til, at borgerne i Viborg Kommune og de to andre kommuner i klyngen, oplever smidige sygdomsforløb, når de går på tværs af kommunegrænserne, og ligeledes når det sker på tværs af sektorerne i samarbejde med hospitalsenheden.

Af indsatser der er med til at skabe det smidige sygdomsforløb, kan nævnes:

- Call-center samarbejdet med Regionshospitalet Viborg
- Indsatsen mod overvægtige børn i Børn og Unge
- Ansættelse af psykiatriske specialsygeplejerske og en pædagog på Omsorgsområdet
- Arbejdet med fremskudt visitation i psykiatrien.

Sundhedscenter satellitter

Udfoldelsen af de nye Sundhedssatellitter i Karup og Stoholm har taget fart i 2017. Der er skabt samarbejder med områdernes aktører for at skabe liv og indhold i satellitterne. Der er i løbet af 2017 i gang sat arbejde for at finde egnede lokaler til Sundhedssatellitten i Bjerringbro.

Sundhedsområdet

Demens

I 2017 har Ældre og Sundhedsudvalget godkendt en Strategi og demenshandleplan for demensområdet i Viborg kommune 2017- 2019. Viborg kommune er en del af det nationale demensrum og har udarbejdet strategien i forlængelse af den nationale demenshandleplan som løber frem til 2025

Viborg Kommune har i de senere år ved Demensenheden Liselund i Viborg, høstet en lang række erfaringer omkring arbejdet med demens. På afsnittet for udadreagerende demente har der i løbet af 2017 været 5 nye borgere, som har opholdt sig på de specialiserede pladser. Der har været et tæt samarbejde med Regionspsykiatriens afdeling for gerontopsykatri, og ligeledes med pårørende omkring alle borgere.

Der har i hjemmeplejen og hverdagsrehabiliteringen kørt et projekt omkring en styrket indsats for hjemmeboende borgere med en demenssygdom. Den foreløbige evaluering er, at det har skabt gode resultater i de enkelte familier. Der er anvendt samme triageringsmodel som på plejecentrene med god effekt. Derudover har der været et samarbejde med fagkoordinator i hjemmeplejen og demenskonsulenterne fra demensenheden på Liselund.

I regi af den nationale demenshandlingsplan frem mod 2025, er der opstartet kognitiv stimulationsterapi (CST). CST træningen er til borgere der har en nedsat kognitiv funktionsevne. Samtidig med at den demente borger modtager CST træning, er der pårørende grupper der finder sted imens.

Viborg indgik efteråret 2016 projektet Demensvenlig Kommune, hvor der i samarbejde med relevante organisationer – samlet i Demensalliancen. Der har været forskellige aktiviteter i denne anledning. Der er hvervet 2.978 demensvenner. Kommunens demenskonsulenter har været ude hos flere forskellige organisationer for at holde oplæg omkring demens, og så er der udgivet en børnebog i samarbejde med forlaget Cartoons, som omhandler demens og børn.

Sundhedsområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Antallet af forebyggelige indlæggelser⁽¹⁾ skal reduceres med 10 % årligt i 2016-2019. Der måles med udgangspunkt 2015, hvor der var 1.814 forebyggelige indlæggelser blandt kommunens borgere. Målet i 2017 er 1.470 forebyggelige indlæggelser.	Der forventes 1.695 stk., men i forhold til 2016 er det et fald på 7 %	Efter 10 måneder i 2017 er der registreret 1.425 forebyggelige indlæggelser. Fremskrives dette til helårsniveau, forventes antallet af forebyggelige indlæggelser at ende på 1.695 stk. I forhold til målet ligger resultatet for 2017 noget over. I forhold til 2016 er der dog tale om et fald på 130 indlæggelser, og nogenlunde det samme antal når man sammenligner 2017 i forhold til 2015. Det vil sige et fald på 7 %. Der er et yderligere mål, med en forventning på et fald på 10 % fra 2016 til 2017. Med et 7% fald, er man kommet et godt stykke af vejen. Derfor betragtes dette mål som opfyldt med en sky på.	
Som implementering af forebyggelsespakkerne etableres åbne borgerrettede tilbud om sundheds/livsstilssamtale (primært KR(A)M) i regi af sundhedscen-ter/satellitter – hjælp til fx vægttab, kom i gang med motion, rygestop. Tilbuddet skal hjælpe minimum 150 borgerne i gang selv – eller videre i andre relevante tilbud. Målet i 2017 er at 70% af deltagerne har forbedret deres sundhedstilstand	80% kan efter end kursus håndtere symptomer. Efter en livsstils-samtale oplever 90 % af deltag-erne at de har fået inspiration til en sundere livsstil.	Der er i 2017 afholdt 12 "lær at tackle" kurser med i alt 136 deltagere. Efter afsluttet kursus har 76 % af deltagerne udfyldt et spørgeskema. 80% af disse er blevet bedre til at håndterer symptomer. 79 % svarer, at de har lært at anvende forskellige teknikker/ redskaber til at hånd-tere deres situation. Herudover er 63 % blevet bedre til at nå de mål de sætter. Målet om 70 % forbedring i sundhedstilstanden er her nået. Der er blevet gennemført 102 livsstilssamtaler over årets 12 måneder. Efter endt samtale skal der udfyldes et spørgeskema. Heraf oplever 90 % af borgere, at samtalen giver inspiration til sundere vaner. Efter endt livsstilsamtale har 31% valgt at benytte sig af åben vejning, og 24 % benytter appen Viborg Life til at følge med i forbrug af kalorier, motion, rygestop og andet. Målet om 70 % forbedring i sundhedstilstanden er her nået.	
I kvalitetsprojektet "I Sikre Hænder" ud-rulles blandt andet medicinpakken, som arbejder med procedurer og indsatser, som skal hindre fejl i medicin håndterin-gen Det centrale mål i pakken er antallet dage siden en medicineringsfejl, som har krævet lægekontakt. Målet er 300 dage.	Der måles ikke længere på dette.	"I sikre hænder" er gået fra at være projekt, til at være en metode. Det har betydet, at der er lavet om i forhold til hvilke mål der følges op på, og hvordan der følges op på disse mål. Der følges på baggrund af denne ændring ikke længere op på antallet af dage mellem medicineringsfejl, og derfor kan dette effektmål ikke opgøres	

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsesstilbud

Regnskabsresultat for Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Erhvervsgrunduddannelsers skoleophold	4.858	8.811	8.796	8.486	-310
Integrationsprogram og introduktionsforløb m.v.	842	-4.979	-9.339	-10.970	-1.631
Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og integrationsydelse	41.262	63.887	34.922	35.025	103
Repatriering	0	0	-83	-125	-42
Sygedagpenge	145.463	148.531	151.436	150.168	-1.268
Sociale formål	2.337	2.010	2.011	2.097	86
Kontant- og uddannelseshjælp	163.046	163.030	144.152	146.820	2.668
Kontanthjælp vedrørende visse grupper af flygtninge	0	-2	-2	0	2
Afløb og tilbagebetalinger vedr. aktiverede kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere	276	-38	-38	331	369
Dagpenge til forsikrede ledige	152.796	154.574	133.956	132.713	-1.243
Midlertidig arbejdsmarkedsydelsesordning og kontantydelsesordning	1.347	1.150	1.150	615	-535
Revalidering	6.605	7.164	7.164	6.402	-762
Løntilskud m.v. til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger	115.186	124.121	126.454	129.627	3.173
Ressourceforløb og jobafklaringsforløb	88.221	88.596	96.842	98.724	1.882
Ledighedsydelse	34.393	29.995	37.431	37.298	-133
Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	65.973	63.287	60.968	61.839	871
Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	7.223	9.627	9.610	6.408	-3.202
Seniorjob til personer over 55 år	12.124	14.299	14.274	11.377	-2.897
Beskæftigelsesordninger	25.435	24.166	24.139	20.119	-4.020
I alt	867.387	898.229	843.843	836.953	-6.890

Se bemærkninger til regnskabsresultatet på næste side.

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsesstilbud

Regnskabsresultat for Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 99,2 % i forhold til det korrigerede budget. Mindreforbruget udgør 6,9 mio. kr., som består af mindre afvigelser på de forskellige områder, både på ydelser og driftsudgifter.

Ved budgetopfølgningen pr. 30. september 2017 blev bevillingen på politikområdet nedsat med 49,3 mio. kr. I forhold til det oprindelige budget er der 3 områder der primært er årsag til mindreforbruget. Det drejer sig om udgifter til flygtninge, udgifter til forsikrede ledige samt udgifter til kontant- og uddannelseshjælp.

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsestilbud

Regnskabsresultat for Beskæftigelsestilbud

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Faste ejendomme	143	345	343	55	-288
Ungdommens Uddannelsesvejledning	7.285	8.085	9.427	8.082	-1.345
Produktionsskoler	5.244	4.133	6.114	6.083	-31
Beskyttet beskæftigelse	-385	-2.313	-729	-1.522	-793
Løn til forsikrede ledige ansat i kommuner samt til alternativt tilbud	1.207	1.131	1.133	1.212	79
Servicejob	0	21	78	0	-78
I alt	13.494	11.402	16.366	13.910	-2.456

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 85,0 %. Mindreforbruget udgør 2,5 mio. kr. og fordeler sig med 2,2 mio. kr. på decentrale konti og 0,3 mio. kr. på centrale konti.

På de decentrale områder kan mindreforbruget på Ungdommens Uddannelsesvejledning deles op i 0,5 mio. kr. vedrørende TULU projektet EUD som karrierevej. 0,3 mio. kr. vedrørende projektet Tværgående indsats for unge med anden etnisk baggrund samt 0,5 mio. kr. vedrørende selve uddannelsesvejledningen til unge.

Der er desuden et mindreforbrug på 0,8 mio. kr. vedrørende Jobigen, fordelt med 0,6 mio. kr. på Trepas og 0,2 mio. kr. på Nørremarken.

Mindreforbruget på det centrale område vedrører primært udgifter til boligplacering af udlændinge.

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsesstilbud

Fokusområder

Beskæftigelsespolitiske udfordringer

1. Der er en udviklingstendens med faldende arbejdsstyrke og stigende arbejdskraftefterspørgsel og hvor udfordringen er dels at modvirke afgang af arbejdsstyrken og dels at arbejdsstyrken har de efterspurgte kompetencer. Udfordringen for Jobcentret er at få ledige motiveret til at bruge mulighederne for uddannelse.

Der har i Beskæftigelsesregion Midtjylland været en stigning i antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere på 2,5% mod en stigning på landsplan på 1,5%. I Viborg er der en vækst på 557 nybesatte job. Der er i Beskæftigelsesregion Midtjylland en lille stigning i antallet af forgæves rekrutteringer, men antallet ligger stadig langt under niveauet i 2. halvår af 2007. ledigheden er steget fra oktober 2016 frem til oktober 2017 – primært pga. ændrede visitationsregler for ledige på integrationsydelse.

2. I forlængelse af udviklingstendensen på arbejdsmarkedet med faldende arbejdsstyrke og stigende arbejdskraftefterspørgsel er brug for at få efteruddannet virksomhedernes ansatte, hvilket kræver effektivt samarbejde mellem jobcenter, erhvervskontor. Faglige organisationer, uddannelsesinstitutioner og virksomhederne.

Arbejdsstyrken af ufaglærte og faglærte er faldet i Beskæftigelsesregion Midtjylland, mens den er steget for personer med en videregående uddannelse. Der er således brug for en fortsættelse af initiativer, der skal øge antallet af faglærte i arbejdsstyrken.

3. Ungeledigheden skal nedbringes i Viborg kommune. Der er i den sammenhæng tilrettelagt et tværgående samarbejde med 2 fokus på dels at nedbringe antallet af unge på offentlig forsørgelse

og dels en forebyggende indsats. Ungdommens Uddannelsesvejledning er en af de primære aktører i indsatsen.

Andelen af unge på offentlig forsørgelse er faldet til 14,2% af befolkningen - i 2015 var andelen på 15,9%.

2,1% af de ledige unge i Viborg er påbegyndt en ordinær uddannelse, - det tilsvarende tal på landsplan er 1,8%.

4. Omlægningen af beskæftigelsesindsatsen er fortsat i 2017 med udgangspunkt i en resultatorienteret tilgang, kulturforandring, fokus på kerneopgaven og en sammenhængende indsats på tværs.

Det er i 2. halvår af 2017 gennem en markant omlægning lykkedes at nedbringe antallet af borgersager pr. medarbejder i jobcentret ved at lade den enkelte medarbejder varetage såvel myndigheds- som indsatsdelen. Det betyder, at borgerne møder færre fagpersoner og der iværksættes en mere sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Der er således reduceret i indsatsdelen uden for jobcentret.

5. Gennem en intensiveret og koordineret virksomhedsrettet indsats understøtter jobcentret vækstmulighederne for virksomhederne i Viborg. Målet i 2017 var fortsat at have kontakt til så mange forskellige virksomheder som muligt og gennem kontakten skabe relationer, sikre kundepleje og pleje Jobcentrets image, som en professionel og attraktiv samarbejdspartner. Der var særligt fokus på en tidlig sygefraværsindsats og vi fortsætter af indsatsen med fokus på virksomhedernes behov for

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsesstilbud

service i forhold til fastholdelse af ansatte, rekruttering samt uddannelse og opkvalificering samtidig med at øge antallet af job på særlige vilkår samt virksomhedspraktik.

- *Målet om, at besøge 1400 private virksomheder med fokus på "service og samarbejde" er nået – der er besøgt 1519 private virksomheder.*
- *Målet med besøg på 200 kommunale institutioner er nået.*
- *Der er besøgt 76 nystartede virksomheder med ansatte mhp. at understøtte væksten i Viborg Kommune.*
- *Målet om at indgå 500 formidlingsaftaler er nået.*

6. Integrationsindsatsen omlægges, hvor den jobrettede indsats styrkes blandt andet gennem samtænkning af sprogundervisning og virksomhedspraktikker.

Regelændringer har betydet, at jobcentrene har skullet revurdere flygtningen under integrationsprogrammet ift. om de er jobparate eller ej. Andelen af integrationsydelsesmodtagere, der er jobparate udgør i Viborg 77%. Den tilsvarende andel på landsplan er 73%. Ligeledes skal indsatsen for integrationsydelsesmodtagere være mere virksomhedsrettet samtidig med en fastholdelse af krav om deltagelse i dansksprogundervisning. I Viborg udgør andelen af integrationsydelsesmodtagere i virksomhedsrettet indsats 41% mens den tilsvarende andel på landsplan udgør 36%.

7. Antallet af førtidspensionister i beskyttet beskæftigelse er faldende samtidig med at der er fokus på, at tilknytningen til arbejdsmarkedet skal bevares. Der er særligt fokus på, at unge der fylder 18 år samt unge, der afslutte STU-forløb fortsætter med opkvalificering og træning i arbejdspladskultur.

Viborg har en udfordring med en stor andel af udsatte borgere, hvor ikke mindst andelen af førtidspensionister er høj. Andelen af borgere udsatte borgere på offentlig forsørgelse (førtidspension, fleksjob, ledighedsydelse, ressourceforløb, jobafklaringsforløb, sygedagpenge, revalidering, kontant/uddannelseshjælp) ligger i Viborg på 16,4% i forhold til andelen på landsplan, som er 14,3%. Antallet af fuldtidspladser i beskyttet beskæftigelse er reduceret med 4 fuldtidspladser og antallet af førtidspensionister ansat med løntilskud er fastholdt.

8. Antallet af ledige, der ansættes i et kommunalt løntilskudsjob reduceres pga. regelændringer, der reducerer varigheden af løntilskudsansættelser i det offentlige.

Antallet af fuldtidspersoner i kommunal løntilskud er faldet fra 13 i jan-nov. 2016 til 10 i tilsvarende periode i 2017.

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsesstilbud

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Beskæftigelsesministerens mål for 2017.			
Mål 1: Virksomhederne skal sikres den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft. <i>STAR har sent på året valgt ikke at udvikle ny måling, men at følge op gennem jobcentrenes samarbejdsgrad med virksomhederne.</i>	Mål: blev på grund af manglende måling ikke fastsat.	Samarbejdsgraden udgør den andel af de lokale virksomheder (ekskl. selvstændige), som har/har haft ledige i løntilskud, virksomhedspraktik, fleks eller skånejob samt ansatte med mentorbevilling Samarbejdsgraden er steget fra 40,6% i jan-okt. 2016 til 43,2% i jan-okt. 2017. Viborg ligger som nr. 17 på listen over 98 kommuner.	
Mål 2: Flere unge skal have en uddannelse. Status ultimo 2015: 25 % unge på offentlig forsørgelse overgik til ordinær uddannelse.	Mål: 27 %	Andelen af unge, der påbegynder uddannelse er faldet fra 25,2% i 2015 til 22,0% i 2016. Der er yderligere et fald fra Jan-Apr. 2016 fra 13,4% til jan-Apr. 2017, som er på 11,1%	
Mål 3: Borgere i udkanten af arbejdsmarkedet herunder langtidsledige kontanthjælpsmodtagere skal tættere på arbejde. (Dvs. reducere langtidsledigheden) Status juli 2016: 378 personer. <i>1. juli 2017 er målingen ændret fra nettoledighed til bruttoledighed, hvorfor tallene ikke kan sammenlignes ved seneste opgørelse i november 2017.</i>	Mål: 350 personer.	Der er et fald i langtidsledigheden fra juni 2016 på 362 (netto) til juni 2017 på 294 (netto) personer – og niveauet vurderes at være bibeholdt, idet ledigheden ikke er steget i 2. halvår. (3,3% juli og 3,2% nov. 2017).	
Mål 4: Flere flygtninge og familiesammenførte skal være selvforsørgende <i>STAR har sent på året udviklet og offentliggjort målingen.</i>	Mål: blev på grund af manglende måling ikke fastsat.	Andelen af beskæftigede flygtninge og familiesammenførte til flygtninge er steget fra 13,1% i nov. 2016 til 25,0% i nov. 2017	
Færre unge på midlertidig offentlig forsørgelse (TULU)	Mål: 1300	Der er et fald i antallet af fuldtidspersoner – ledige og sygemeldte unge fra jan.-nov. 2016 på 1645 til jan.-nov. 2017 på 1608 .	

Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet og Beskæftigelsesstilbud

Effektmål fortsat...

	Mål i 2017	Resultat	
Andelen af sygemeldte og jobafklaringsforløb, der er delvis raskmeldte Status juli. 2016 = 22,1%	Mål 25%	I juli 2017 var status 22,8% og det højeste niveau på året. For perioden jan – nov. 2017 er status 15,2% en stigning ift. 2016, hvor procenten for tilsvarende periode var 13,5%	
Andelen af ledige/sygemeldte i nytteindsats, virksomhedspraktik eller løntilskud. Status ultimo mdr. – personer - august 2016: 848/5790= 14,6 %	Mål 20%	Der er en stigning i andelen af personer i løntilskud/virksomhedspraktik fra nov. 2016 fra 17,4% til nov. 2017 på 18,1%	
Andelen af personer i ressourceforløb i virksomhedspraktik eller løntilskud. Status ultimo mdr. – personer – august 2016: 45/399= 11 %	Mål 20%	Der er en stigning i andelen af personer i løntilskud/virksomhedspraktik fra nov. 2016 fra 16,1% til nov. 2017 på 16,7%	

Socialområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Erhvervsejendomme	1	0	0	1	1
Driftsikring af boligbyggeri	1.281	1.204	1.191	1.174	-17
Specialpædagogisk bistand til voksne	8.284	8.762	8.740	8.291	-449
Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	9.180	6.607	8.865	9.267	402
vedligeholdelsestræning	0	1.837	1.835	1.440	-395
Kommunal tandpleje	3.704	2.787	0	0	0
Andre sundhedsudgifter	304	815	815	1.162	347
Indtægter fra den centrale refusionsordning	-10.196	-9.179	-9.179	-10.260	-1.081
Opholdssteder mv. for børn og unge	0	0	0	0	0
Plejefamilier	2.680	1.535	1.533	3.718	2.185
Ældreboliger	-6.204	-6.029	-6.031	-5.985	46
Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede	38.796	37.092	37.088	33.251	-3.837
Forebyggende indsats for ældre og handicappede	213.390	224.198	229.066	228.707	-358
Rådgivning og rådgivningsinstitutioner	358	960	1.120	371	-749
Botilbud for personer med særlige sociale problemer	9.684	9.775	13.132	12.633	-499
Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede	1.264	2.031	5.138	3.583	-1.555
Behandling af stofmisbrugere	16.868	15.850	14.386	13.499	-887
Botilbud til længerevarende ophold	39.961	40.503	38.864	34.936	-3.928
Botilbud til midlertidigt ophold	32.081	32.524	33.179	31.137	-2.042
Kontaktperson- og ledsageordninger	5.792	5.929	5.926	5.814	-112
Beskyttet beskæftigelse	21.159	21.454	20.634	20.672	37
Aktivitets- og samværstilbud	41.618	38.329	40.631	38.619	-2.012
Øvrige sociale formål	3.832	13.183	10.122	3.989	-6.132
I alt	433.838	450.167	457.054	436.019	-21.035

Se bemærkninger til regnskabsresultatet på næste side.

Socialområdet

Regnskabsresultat

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 95,4 %. Mindreforbruget udgør 21,0 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget og fordeler sig med 9,1 mio. kr. på decentrale områder og 11,9 mio. kr. på centrale områder.

Det decentrale mindreforbrug fordeler sig med 3,9 mio. kr. vedrørende handicap, 0,7 mio. kr. vedrørende psykiatri og 1,1 vedrørende udsatte. På øvrige decentrale områder er der et mindreforbrug på 3,5 mio. kr., som hovedsageligt vedrører velfærdsteknologi.

Mindreforbruget på centrale områder skyldes, at der ikke har været den tilgang til området, der var forventet og at den tilgang, der har været, fortrinsvis er kommet i den sidste del af året, så den ikke har haft fuld udgiftsmæssig årvirkning. Endvidere er der indgået merindtægter som følge af en ny aftale om betaling for respiratorbrugere med Region Midtjylland, hvor betalingen for tidligere år også er blevet reguleret.

Socialområdet

Fokusområder

Om Socialområdet.

Socialområdet består af en myndighedsafdeling og tre driftsområder. Socialafdelingen (myndighed) står for bevilling af støtte til borgere, der har eller er i risiko for at få begrænsninger i deres fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne. De tre driftsområder - handicap, psykiatri og udsatte – leverer ydelserne.

For nogle borgere er der tale om en begrænset og kortvarig støtte, mens andre borgere har behov for en længerevarende og mere omfattende støtte.

Socialpolitikken giver retning for indsatsen – en konkret udviklingsplan sikrer udmøntningen.

Socialpolitikken og de fire underliggende temaer har i 2017 været retningsgivende for indsatsen på socialområdet. De fire temaer er:

- Mødet mellem borger og kommune
- Mestring og medansvar
- Netværk og aktivt medborgerskab
- Beskæftigelse og uddannelse.

I 2017 har Socialområdet arbejdet med implementeringen af den udviklingsplan, der er udarbejdet med det formål at udmønte tanker i Socialpolitikken. Det arbejde blev allerede iværksat i 2016, og det er fortsat igennem 2017.

Principperne i udviklingsplanen er "mindste indgrebsprincippet". Det betyder, at støtten skal understøtte borgerne i at klare mest muligt selv eller i fællesskab med andre. Borgerne støttes i at kunne bo i egen bolig og i at indgå i sociale- og arbejdsmæssige sammenhænge. De støttes i at få en hverdag som i videst mulig omfang ligner en almindelig hverdag. Med dette afsæt har Socialområdet i 2017 arbejdet med at justere indsatsen.

Konkret blev der i 2017 arbejdet henimod:

- at bostøtte leveres mere fleksibelt.

- en kombination af samvær med andre og tilbud om støtte på kontaktsteder – herunder oprettelse af kontaktsted indenfor handicap.
- en udvidelse af en fleksibel natstøtte, så flere kan flytte eller blive i egen bolig.
- at støtten til at bo i eget hjem giver plads til de svageste borgere i botilbuddene i Viborg kommune.
- at botilbud med natdækning gives til borgere med størst behov for støtte.
- at alle bo- og træningstilbud understøtter borgerne i en udvikling til at kunne flytte eller blive i egen bolig.
- at borgerne mødes med en forventning om en aktiv hverdag hvor samvær, træning, aktivitets- eller beskæftigelsestilbud indgår i den enkeltes handlingsplan.
- at der arbejdes ud fra Housing First-principper på forsorgsområdet.
- at rusmiddelbehandling i højere grad løses ambulant.
- At opholdstiden på Forsorgscenter Viborg og Viborg Krisecenter reduceres.

Indsatsen tilrettelægges, så den enkelte borger i størst mulig omfang genvinder, udvikler eller vedligeholder sin funktionsevne.

I 2017 blev der samtidig arbejdet med at sikre en endnu bedre sammenhængende indsats på tværs af Viborg kommune. Der var især fokus på at koble den sociale og den beskæftigelsesrettede indsats tættere sammen ud fra den enkelte borgers forudsætninger og behov.

Effektmålene på Socialområdet for 2017 blev fastlagt, så de understøtter Socialpolitikken og dermed ovenstående fokusområder. Samtidig lægger de sig op af Regeringens 10 mål for social mobilitet.

Socialområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Regeringens mål 1-5: Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet. Regeringens mål 10: Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats. (Kommunen vil årligt modtage en landsdækkende socialpolitisk redegørelse, hvoraf hver enkelt kommunes niveau vil fremgå. Alle kommuner skal sikre fremdrift, men skal selv fastsætte målene. Kommunerne vil gradvist levere data og først i 2020 kan alle kommuner forventes at indgå i målingen. Derfor foreslås nedenstående lokale målinger, indtil Viborg er en del af den landsdækkende måling. I 2017 foretages en baseline-måling, hvorefter målsætningerne justeres for de kommende år.)			
Omlægningen til en mere fleksibel bostøtte med fokus på at støtte borgerne i at klare sig selv har øget andelen, der ikke bor i en kommunalt visiteret bolig. Status primo 2017: 66% (701 ud af 1059 borgere)	Mål: 65 %	Resultat: 67% (712 ud af 1063 borgere). Målet på 65% er nået.	
Andelen af borgere ansat i job med løntilskud for førtidspensionister øges Status juli 2016: 203 ud af 4045 = 5 %	Mål: 6 % (243)	Resultat: 5% (228 ud af 4367 borgere). Målet på 6% er ikke nået, men andelen af førtidspensionister i løntilskud er dog steget 0,2%. Førtidspensionister tilbydes at komme i løntilskud, men det er ikke et krav. Derfor er det ofte svært at motivere en borger til løntilskudsjob, efter at denne har fået tilkendt førtidspension.	
Andelen af afsluttende STU-elever, der fortsætter i job/uddannelse øges –herunder startende i virksomhedspraktik eller ansættelser på særlige vilkår (fleksjob eller job med løntilskud for førtidspensionister). Resultatet opgøres ved årets udgang i forhold til de afsluttede pr. 31. juli i samme år.	Mål: 30 %	Resultat: 65% (16 ud af 25 STU-dimittender). Målet er nået. Målet er udtryk for, hvor mange af STU-eleverne der umiddelbart efter endt STU-forløb fortsatte i job/uddannelse.	

Socialområdet

Effektmål fortsat...

	Mål i 2017	Resultat	
Regeringens mål 6-9: Færre skal være social udsatte. Andelen af borgere i misbrugsbehandling (Alkohol og stoffer), der bliver afvænnet øges. (Der arbejdes pt. med at udarbejde realistiske målsætninger på rusmiddelområdet gennem en benchmark-analyse af sammenlignelige kommuner. Når analysen er færdig, vil målsætningerne blive tilpasset dette.) Status i 2015: 471 stofmisbrugsbehandling og 282 i alkoholbehandling. Effekt jf. socialpolitisk redegørelse 2016 40 % stoffrie eller har reduceret forbrug. Effekt jf. socialpolitisk redegørelse 2016 37 % alkoholfrie eller har reduceret forbrug.	Mål: 40% stoffrie/reduceret Mål: 37% Alkohol-frie/reduceret	Det har vist sig ikke at være muligt at følge op på målene for misbrugsbehandling i 2017. Derfor er effektmålene for 2018 tilpasset, så de i stedet følger op på hvor mange borgere, der genhenvender sig i rusmiddelbehandling.	
Andel af borgere, der udsluses fra forsorgshjem til egen bolig øges til Status i 2015: Der har været 411 indskrivinger (ikke 411 forskellige personer) i døgntilbud på Vibohøj – heraf er 203 udskrevet til egen bolig = 49 %	Mål: 50 %	Resultat: 55%. Målet er nået. Opgørelsen er udarbejdet ved stikprøveundersøgelse af en større mængde sager.	
Borgeren skal opleve at principperne i socialpolitikken efterleves (er/bliver implementeret). • Mødet mellem borger og kommune • Mestring og medansvar • Netværk og aktivt medborgerskab Beskæftigelse og uddannelse	Tilfredshedsgraden skal fastholdes eller øges i forhold til målingen i 2016	Den 9. marts 2017 blev der afholdt temamøde om Socialpolitikken, hvor borgere og pårørende kom med inputs til det videre arbejde med implementering af Socialpolitikken. De overordnede anbefalinger fremgår nedenfor: En kritisk vurdering af den tid medarbejderne bruger på registrering og dokumentation. Beskæftigelsesindsatsen sættes i fokus, herunder en sikring af et varieret udbud af beskæftigelsestilbud. Større fokus på den forebyggende og den rehabiliterende indsats. Styrket involveringen af civilsamfundet, med udgangspunkt i det nærmeste netværk.	

Pensioner og boligstøtte

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Personlige tillæg m.v.	8.605	9.505	8.716	8.430	-286
Førtidspension med 50% refusion (under afvikling)	358.663	338.151	345.110	344.935	-175
Førtidspension med 65% refusion (under afvikling)	0	0	0	0	0
Førtidspension med 65% refusion (ny tilkendelser)	59.777	83.843	86.638	85.810	-828
Sociale formål (merudgifter og enkeltydelser)	2.018	2.681	1.601	1.570	-31
Boligydelse til pensionister	36.031	37.430	36.887	37.676	789
Boligsikring (til andre end pensionister)	34.591	33.031	34.448	35.065	617
I alt	499.685	504.641	513.400	513.486	86

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 100,0 %.
Merforbruget udgør 86 t. kr.

Ved budgetopfølgningen 30. september blev budgettet til politikområdet Pensioner og boligstøtte tilført 8,7 mio. kr.

Behovet for det øgede budget var begrundet med mindre frafald/afgang af førtidspensionister samt en stigning i gennemsnitsprisen. Niveauet for nye tilkendelser var stabilt.

Pensioner og boligstøtte

Om politikområdet

Der beskrives ikke fokusområder og effektmål for politikområdet Pensioner og boligstøtte.

Førtids- og folkepension udgør indkomstgrundlaget for en stor gruppe borgere, og pensionen kan suppleres med bl.a. helbredstillæg og trangsbestemt personlige tillæg.

Et stort udbud af lejeboliger både til unge og til pensionister er en del af tilbuddet til borgerne, og boligstøtte giver mange borgere mulighed for bo i lejlighederne.

Ydelserne inden for pensioner (førtids- og folkepension) og boligstøtte er lovbestemte.

Der blev pr. 1. januar 2013 indført nye regler om førtidspensioner, som betyder, at unge under 40 år ikke længere skal have førtidspension, men i stedet skal have en helhedsorienteret og tværfaglig indsats i et eller flere ressourceforløb. Personer over 40 år kan fortsat få tilkendt førtidspension - men som udgangspunkt skal de først deltage i et ressourceforløb.

Hvis det helt åbenbart ikke tjener noget formål at forsøge at udvikle arbejdsevnen, kan kommunen tilkende førtidspension, uden at borgeren først har været igennem et ressourceforløb.

Refusion på førtidspensionsområdet.

Førtidspensionsreglerne er ændret ad flere omgange og der er forskellige regler for statsrefusion til hver regelsæt – statsrefusionen udgør 50 % for nogle grupper, 35 % for andre og bevillinger efter 1. juli 2014 placeres ind på refusionstrappen med 80, 40, 30 og 20 % refusion.

Den største del af tilkendelserne efter 1. juli 2014 får kommunerne 20 % statsrefusion for, idet kun meget få personer får bevilget en førtidspension uden første at have modtaget andre former for offentlig forsørgelse forud for pensionen.

	Dec. 2016	Dec. 2017
	Antal fuldtidspersoner	
16-19 år	20	21
20-24 år	70	62
25-29 år	151	146
30-34 år	193	181
35-39 år	241	233
40-44 år	366	361
45-49 år	542	523
50-54 år	666	678
55-59 år	853	828
60-64 år	927	970
65+ år	20	30
Total	4.049	4.033

Tallene indeholder også de personer, hvor staten finansierer 100%.

Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark administreres af ATP og har ansvaret for følgende udbetalinger:

- folkepension,
- førtidspension,
- boligstøtte,
- barseldagpenge
- familieydelser
- begravelseshjælp
- fleksydelse og
- delpension.

Opgaver, der fortsat varetages af kommunen:

- Personlige tillæg og enkeltydelser,
- Almindelig helbredstillæg f.eks. medicin,

Udvidet helbredstillæg til fodpleje, tandproteser og briller.

Kultur

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Folkebiblioteker	40.135	41.038	41.293	40.514	-779
Museer	5.698	7.447	9.357	8.023	-1.334
Biografer	177	168	166	168	2
Teatre	2.146	1.855	3.154	3.193	39
Musikarrangementer	7.761	7.765	6.739	8.013	1.274
Andre kulturelle opgaver	25.627	30.072	30.192	29.313	-879
Ferieaktiviteter	2	112	170	38	-132
I alt	81.545	88.457	91.071	89.262	-1.809

Regnskabet for politikområde Kultur, viser en forbrugsprocent på 98,0 %. Mindreforbruget udgør 1,8 mio. kr.

Størst mindreforbrug ses på funktionerne Folkebiblioteker, Museer og andre Kulturelle opgaver.

Mindreforbruget på Folkebiblioteker skyldes hovedsageligt mindreforbrug på fælles konti under Kultur-og fritidsudvalget.

Mindreforbruget på Museer, skyldes indtægter vedr. Olsen-Banden udstillingen i 2016 på ca. 1,9 mio. kr. Beløbet er bevilliget til Konceptudvikling af nyt bymuseum og anvendes i 2019.

Under Andre kulturelle opgaver ses de største mindreforbrug på Implementering af kulturstrategi, Eventfond samt Pulje til mindre investeringer og renoveringsopgaver. Der er merforbrug på Brændpunktet.

Der er merforbrug på Musikarrangementer, dette skyldes Kulturskolen, som har et akkumuleret underskud fra tidligere år samt en ændret praksis i 2017 for elevbetaling, der har medført færre indtægter i 2017. Praksis for elevbetaling rulles retur i 2018.

Hovedparten af mindreforbrugene er disponerede beløb til projekter, der forløber i 2018. Mens merforbrug søges indhentet i løbet af 2018 og 2019. Der indgås økonomaftaler med Kulturskolen samt Brændpunktet.

Kultur

Fokusområder

Ny Kulturstrategi

Byrådet vedtog i vinteren 2017 en ny Kulturstrategi gældende frem til 2021. Implementering af Kulturstrategien indgår som en del af den politiske aftale bag konstitueringen af det nye byråd 2018-2021.

Biblioteker

På biblioteksområdet er de primære opgaver at tilbyde borgerne information, viden, oplevelser og et mødested med mulighed for netværk og samproduktion. Udviklingen af de åbne biblioteker følges tæt.

Events

Herudover er der fokus på events bl.a. Snapstinget, Generation Handball og Viborg Animations Festival, ligesom Kulturudvalget på området fortsat vil have fokus på at bakke op om den mangfoldighed af tilbud, der er en afgørende forudsætning for, at Viborg Kommune kan være attraktiv for såvel nuværende borgere som tilflyttere.

GAME

Anlægsarbejdet for centeret for gadeidræt påbegyndtes i 2017 og forventes afsluttet i marts 2018.

Regional kulturaftale og Kulturby 2017

Kulturaftalen "Østjysk Vækstbånd 2016-2017" udløb med udgangen af 2017. Der er blevet aftalt en ét-årig forlængelse af Kulturaftalen på baggrund af, at Kulturministeren har meddelt at man ønsker at revurdere ordningen med de regionale kulturaftaler.

I 2017 udmøntedes det regionale samarbejde omkring Aarhus 2017. Viborg Kommune forventer et samlet return on investment på 152%.

Kultur

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Eablering af Viborg Sport & Event.	Ny organisation etableres Lokalplan Anlægsarbejder igangsættes		
Events	Afvikling og fortsat udvikling af Snapsting, Viborg Animations-festival og Generation Hand-ball. Udvikling af Hærvejsløbet. Reformationsjubilæum	Mere end 100.000 deltagere i årets Snapsting.	
Viborg Bibliotekerne	Fastholde antallet af fysiske besøg. Øge antallet af unikke digitale brugere med 25 %.		
Kulturby 2017 – Århus Ny regional kulturaftale	Afvikling af Aarhus 2017 aktiviteter	De strategiske målsætninger om at benytte kulturhovedstads-samarbejdet til at synliggøre Viborg kulturelle styrkepositioner lykkedes til fulde. -Ikke mindst i forhold til Viborg Animations-festival	

Folkeoplysning og idrætsanlæg

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Stadion og idrætsanlæg	12.063	9.520	9.839	10.953	1.113
Andre fritidsfaciliteter	227	18	26	225	199
Idrætsfaciliteter for børn og unge	33.056	39.323	38.657	34.785	-3.871
Folkeoplysningen - Fælles formål	2.457	2.355	2.685	2.734	49
Folkeoplysende voksenundervisning	3.494	3.550	4.065	3.799	-266
Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde	6.336	6.187	6.780	6.087	-693
Lokaletilskud	21.846	19.702	20.165	20.614	449
Fritidsaktiviteter udenfor folkeoplysningsloven	406	332	732	584	-148
I alt	79.885	80.987	82.949	79.782	-3.167

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 96,2 %. Mindreforbruget udgør 3,2 mio. kr.

De største mindreforbrug ses på funktionerne Idrætsfaciliteter for børn og unge samt på folkeoplysningsområdet. Der er merforbrug på idrætsområdet.

Mindreforbruget på Idrætsfaciliteter skyldes især forsinkede projekter vedrørende energiinvesteringer i klubhuse og idrætshaller samt puljen til mindre investeringer og renoveringsopgaver (2,3 mio. kr.); beløbene er bevilligede til diverse projekter.

Herudover er der mindreforbrug på Skøjtebane, Svømmehal, boldbaner samt på selvejende idrætshaller. De selvejende idrætshaller skal ses sammen med merforbruget på Lokaletilskud, hvor der er merforbrug på delen vedrørende de selvejende haller.

Mindreforbrug på folkeoplysningsområdet udgør ca. 2,8 mio. kr., hvilket fortrinsvis skyldes overført overskud fra tidligere år.

Merforbruget på fællesfunktionen Stadion og idrætsanlæg dækker over merforbrug på en række områder og skal sammenholdes med mindreforbrug på fællesfunktionen på kulturområdet, der også hører under Kultur- og Fritidsudvalgets driftsområde.

Folkeoplysning og idrætsanlæg

Fokusområder

Ny idræts- og bevægelsespolitik.

Byrådet godkendte i august 2017 en ny idræts- og bevægelsespolitik. Revisionen tager udgangspunkt i DGI og DIF's vision "Bevæg dig for livet", hvor visionen er, at i 2025 skal 50 % af befolkningen være medlemmer af idrætsforeningerne og 75 % af befolkningen skal være aktive i forhold til bevægelse og motion.

Den nye idræts- og bevægelsespolitik er udviklet i et tæt samarbejde med en række eksterne aktører, eksempelvis Viborg Idrætsråd, Folkeoplysningsudvalget og de store idrætsorganisationer DGI og DIF og også i et tæt samspil med interne kommunale aktører, således at politikken også kan realiseres på tværs af sektorer i Viborg Kommune.

I 2018 igangsættes implementeringen af politikken via handlingsplaner for konkrete indsatsområder.

Eliteidrætsudøvere og talentudvikling

I Viborg Kommunes idrætspolitik er fastsat en række indsatsområder og et af disse er en satsning på arbejde med eliteidrætsudøvere og talentudvikling. I samarbejde med Team Danmark og Viborg Idrætsråd etableredes "Viborg Elite" i 2014 og i 2015-2017 manifesterede Viborg Elite sig med markante resultater inden for talentudviklingen på idrætsområdet – og dette er i 2017 udmøntet i en ny 4-årig aftale mellem Team Danmark og Viborg Kommune om udvikling af eliteidræt og talentudvikling i Viborg Kommune.

Faciliteter og investeringer

Byrådet har i budgetperioden afsat investeringspuljer til energiinvesteringer og forbedringer af klubhuse, spejderhytter, idrætshaller m.v. og investeringerne skal medvirke til at rammerne på området er tidssvarende og drives med lavest mulige driftsomkostninger.

Tilsvarende videreføres investeringerne i boldbaneanlæg m.v. også i budgetperioden.

Events

Viborg Kommune involveres i budgetperioden i en række større og mindre events på området. Eksempler på nye events er bl.a. projekterne omkring Hærvejen, EM i MTB-orientering i 2019, X-terra og satsningen på samarbejde med DBU om udviklingen af pigefodbolden. Det sidste eksempel skal ses i sammenhæng med, at Viborg Stadion også vil være nationalstadion for Dame-A-landsholdet i de kommende år.

Folkeoplysning og idrætsanlæg

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Elite og talent udvikling Målet er at skabe et eliteidrætsmiljø i et samarbejde med foreninger, uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv, Viborg Idrætsråd og andre aktører på området. <i>Der tages stilling til videreførsel af projektet i 2017.</i>	Eliteidrætsklasser etableret på Nordre Skole i 2014. Måling på effekt af eliteidrætsklasser inden for de med Team Danmark aftalte satsningsidrætter	Projektet er realiseret. Ny aftale mellem Viborg Kommune og Team Danmark indgået for perioden 2018-2021. Der måles løbende på effekt af indsatsen.	
Energiinvesteringer m.v. i klubhuse, selvejende idræts – og svømmehaller mv. Det gennemføres energiinvesteringer for i alt godt 18 mio. kr. i perioden 2015 - 2020. Målet er at gennemføre en række projekter inden for området, som skal opfylde konkrete målbare effektmål. Investeringerne påbegyndes i 2015 og gennemføres i hele budgetperioden. Mål er eksempelvis mindre forbrug på energi, bedre miljø samt besparelse på drift – og lokaletilskud til foreninger og selvejende haller.	Resultat af analyse foreligger medio 2015. Igangsætning af investeringer ultimo 2015 – og i hele 2016. Tilskud reduceres i forhold til besparelserne ved investeringerne	Projekter realiseres, idet de afsatte puljer investeres i forbedringer på området.	
Revision af Viborg Kommunes idrætspolitik	Ny idrætspolitik ventes vedtaget medio 2017.	Politik vedtaget i august 2017. Politik implementeres i budgetperioden 2018-2021. Målsætninger skal være opnået i 2025.	

Grønne områder

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Grønne områder og naturpladser	9.786	9.545	9.779	9.898	119
Andre fritidsfaciliteter	-98	-55	-132	-149	-17
Skove, bynære	298	422	436	427	-8
Skadedyrsbekæmpelse	6	6	6	4	-2
I alt	9.992	9.918	10.089	10.181	92

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 100,9 %.
Merforbruget udgør 92 t. kr.

Årsagen til merforbruget på Grønne områder skyldes, at planlagte projekter, som skulle løbe hen over vinteren var færdig udført før årsskiftet.

Grønne områder

Fokusområder

Realisering af Natur- og Parkpolitik

Realisering af den vedtagne Natur- og Parkpolitik fortsættes. Dette sker primært i to faser:

I første fase udarbejdes en arealanvendelsesplan (Natur- og Parkplan), der kan være grundlaget for den daglige forvaltning af arealerne.

Ved udgangen af 2017 er der udviklet en planskitse med en skabelon og et prioriteringsværktøj for konkrete områdeplaner. Planskitser og udkastet til områdeplaner behandles politisk i løbet af 2018.

Indkøring af aktiviteter og drift af sønæs

Der er gennemført en række kulturelle aktiviteter på sønæs på baggrund af frivillige initiativer. Anlægget udvikles og driftes, så det understøtter aktiviteter og anvendelse.

Ved udgangen af 2017 er der gennemført en idékonkurrence for udvikling og anvendelse af bygningerne, som forventes realiseret i 2019.

Udvikling af Nørresøbadet og søerne

I 2017 er der arbejdet videre med udvikling af Nørresøbadet og søerne på grundlag af forarbejderne gennemført i 2015 og 2016.

Ved udgangen af 2017 er hovedparten af renoveringsprojektet for Nørresøbadet gennemført. Renoveringen afsluttes primo 2018 og planlægges indviet forsommeren 2018.

Drift og vedligehold af parker og grønne områder

Der er gennemført en række mindre vedligeholdelsesopgaver i parkerne. Formidlingen af de grønne områder er styrket, bl.a. via hjemmesiden.

Udviklingsplan for legepladser i Viborg

- I 2017 er der udarbejdet en udviklingsplan for "Mere leg i Viborg Kommune". Planen er godkendt af Teknisk Udvalg den 28. februar 2018. Planen skal søges implementeret i alle relevante fagforvaltninger og skal danne grundlag for fremtidige prioriteringer i kommunale projekter.

Grønne områder

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Realisering af Natur- og Parkpolitikken (tværgående effektmål med KMU's Plan-, natur- og miljøområdet) Natur- og Parkpolitikkens 33 indsatser skal realiseres.	30%	30 % (21 af 33 indsatser er igangsat, hvoraf de fleste er længerevarende indsatser, enkelte er afsluttede)	

Trafikområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Fælles formål	-546	422	2.008	2.027	19
Arbejder for fremmed regning	-125	-71	251	164	-86
Driftsbygninger og -pladser	207	217	228	283	55
Parkering	-220	-687	-372	586	958
Vejvedligeholdelse	52.054	48.998	47.291	47.444	153
Belægnings m.v.	25.665	35.788	39.208	37.455	-1.753
Kollektiv trafik	38.462	37.469	36.762	37.251	490
Havne og lystbådehavne	-41	25	-97	-88	9
Park og Vejservice	-4.006	-2.225	2.380	-5.199	-7.579
Vintertjeneste	18.211	20.102	19.864	22.280	2.415
I alt	129.663	140.038	147.523	142.204	-5.319

Regnskabet for politikområdet viser et mindreforbrug på 5,3 mio. kr. Mindreforbruget består af et mindreforbrug på 7,6 mio. kr. på Park og Vejservice og et merforbrug på 2,4 mio. kr. på Vintertjeneste. Desuden er der et mindreforbrug på 0,1 mio. kr. på de øvrige konti.

Mindreforbruget på 0,1 mio. kr. består blandt andet af et merforbrug på 1,0 mio. kr. på parkeringsområdet samt et mindreforbrug på 1,8 mio. kr. på belægnings.

Det bemærkes at en del af mindreforbruget på Park og Vejservice skal anvendes til betaling af 2% effektiviseringen i 2018 på 3,9 mio. kr. jf. udbuddet som Park og Vejservice vandt i 2013.

Trafikområdet

Fokusområder

Drift

Park og Vejservice

Regnskab for 2017 viser, at Park- og Vejservice har leveret et overskud på ca. 5,2 mio. kr. Hertil kommer et overført overskud fra 2016 på ca. 2,3 mio. kr. I de følgende år vil der fokus på at fastholde denne udvikling. Det er nødvendigt med et stort fokus på en fortsat effektivisering i Park og Vejservice, idet effektiviseringskravet på 2 % er akkumuleret siden starten i 2013.

Der arbejdes med at få en 100 % udnyttelse af den digitalisering, der blev gennemført i 2016 og 2017 fra administration til den udførende medarbejder i mark. Sammen med dette er der udmøntet en bedre digital platform for borgernes adgang til den kommunale hjemmeside med faciliteten "Borger Tip". Denne løsning anvendes af stadig flere borgere og det planlægges at lave en form for kampagne, så flere bliver opmærksom på muligheden.

Tilsvarende bliver maskinparken løbende fornyet henblik på at finde nye og mere effektive løsninger på den maskinelle front.

Trafikplan

Planen blev vedtaget endeligt i december 2017 og nu pågår arbejdet med at udmønte de mange tiltag, der er indeholdt i planen. Trafiksikkerhed er blevet en del af planen, idet den oprindelige trafiksikkerhedsplan skulle revideres i samme periode. I Trafikplanen er der således også fokus på at øge trafiksikkerheden via kampagner og fysiske tiltag på de steder, hvor der er en overhyppighed af ulykker. Der er her taget udgangspunkt i de landspolitiske mål, der satser på en 50 % reduktion i 2020, i forhold til tallene fra 2010 (lokalt målt som et gennemsnit af tallene fra 2009, 2010 og 2011).

Det er et meget ambitiøst mål, som kun kan nås med en målrettet indsats. Det betyder, at der i de følgende år er afsat betydelige midler til at forbedre de fysiske forhold i de kryds og på de strækninger, hvor der sker en overhyppighed af trafikuheld forårsaget af de fysiske forhold. I den sammenhæng laves en prioritering, så der fås mest trafiksikkerhed for de investerede kroner.

Omlægning af fortove

I disse år er der en særlig indsats for at få omlagt fortove, så borgerne i mindre omfang oplever meget ujævne fortove, så vi minimerer risikoen for faldulykker. Et mærkbart kvalitetsløft vil kræve mange års ekstra indsats. I 2017 er der blevet omlagt 8.847 m² flisebelægning og 2.871 meter kantsten. Indsatsen søges øget yderligere i 2018 ved at føre flere midler til dette område.

Kollektiv trafik

Den kollektive trafik undergår i disse år en del forandringer. Rejsekortet er sat i drift og i 2017 bliver der sat fuld udstyr i yderligere 10 busser.

Køreplanstrukturen i Viborg by samt på lokalruterne blev yderligere trimmet i 2017. Målet er en årlig besparelse på 2 mio. kr. Her er der fortsat fokus på at få afstemt kørselsomfanget med brugen af den kollektive trafik samt at indarbejde de besparelser og effektiviseringer, der allerede er truffet politisk beslutning om at gennemføre.

Der vil blive set på udnyttelsen af de allerede afsatte ressourcer på området, herunder om de mindre busser kan benyttes i højere grad i de perioder, hvor der ikke er så mange passagerer i busserne. Derudover er der iværksat et forsøg med alternativ kollektiv trafikbetjening i 3 landdistrikter. Dette forsøg fortsætter i 2018 og evalueres i 2019.

Indførelse af betalt parkering i Viborg Midtby

Der er i 2017 lavet en analyse af, hvordan betalt parkering kan indføres i midtbyen, og et grundlag til at træffe beslutning om principper for indførelse betalt parkering. På baggrund af analysen har Byrådet truffet principbeslutning om en sådan ordning skal iværksættes fra 2019, idet 2018 skal bruges til at forberede en proces for ordningen.

Analyse af mulighederne for en "letbane løsning" mellem Bjerringbro og Skive

Der blev i 2017 gennemført en undersøgelse af muligheder og perspektiver for at forbedre nærtrafikken på togstrækningen fra Skive til Aarhus, herunder muligheden for flere stop på strækningen i Viborg Kommune. Undersøgelsen viste, at der er et uudnyttet potentiale for en bedre togbetjening mod Aarhus og reelle muligheder for at åbne nærbanestationer i Kommunen. Byrådet besluttet primo 2018 at sende undersøgelsen til Banedanmark med opfordring til at styrke togdrift på strækningen.

Trafikområdet

Handicaptilgængelighed

Der blev afsat 500.000 kr. til et antal kommunale institutioner og lokaliteter får gennemgået deres lokalitet med hensyn til tilgængelighed for mennesker med funktionsnedsættelse via den landsdækkende ordning "GodAdgang.dk". Mærkeordning er et systematisk informationssystem, der giver mennesker med funktionsnedsættelse en række oplysninger om hvor god tilgængelighed er til institutioner, kulturlokaliteter, gågader m.v. i Viborg Kommune. Mærkningsordningen giver desuden institutionerne viden og forslag til forbedring af adgangsforholdene.

Arbejdet med mærkningsordning fortsætter i 2018, idet der resterer nogle analyser at blive udført.

Resultaterne bliver sendt til de pågældende institutioner og lagt på kommunens hjemmeside samt GodAdgang.dk's hjemmeside.

Anlæg

Vej i banegraven i Viborg

Igennem hele 2016 og 2017 har der pågået anlægsarbejder med anlæggelse af den nye Banevej, stianlæg, tunneller, bro, signalanlæg og flytning af jernbanespor i banegraven syd for stationen i Viborg. Projektet blev indviet i december 2017. Der resterer dog mindre anlægsarbejder ved Regionshospitalet og som først kan færdiggøres i forbindelse med hospitalets byggeri. Det drejer sig om ankomstfaciliteterne til hospitalet, der bliver lokaliseret ud mod den nye vej i banegraven.

Banebyen i Viborg

Realiseringen af infrastrukturanlæg i Banebyen, syd for banen, er afgørende for den egentlige bygningsmæssige omdannelse af "Banebyen – en levende og bæredygtig bydel". Den første etape er kommet godt i gang i 2017 og handler om kickstartprojektet for anlæggelse af en hærvejsbro (gang- og cykelstibro), der sammenbinder Banebyen i syd med Stationsområdet nord for banen. Dermed skabes der også forbindelse af hærvejsruten på tværs af banegraven. Byggemodningen og opførelse af Midtbyens Gymnasium blev for alvor påbegyndt i 2017 og forløber ind i 2018 og 2019.

Det sker i tæt samspil med Mercantec, der er bygherre på det nye gymnasium på den nordlige del og i tilknytning til Banebroen.

Syd for banen blev der i 2017 anlagt et stort parkeringsanlæg og ultimo 2018 forventes det sydlige rampeanlæg og selve hærvejsbroen færdiggjort. Broen fra biblioteket til gymnasium har samme tidsplan, men forudsætter dog at tidsplanen for gymnasiet også holdes. På byggeri af parkeringskælder står Kommunen som bygherre og opføres i tæt samarbejde med Mercantec.

Derudover er de første anlægsarbejder på Vilhelm Ehlerts Alle og Hærvejsruten kommet godt i gang i 2017. De udgør begge store infrastrukturanlæg i Banebyen og anlægsarbejder og den videre projektering af nye etaper fortsætter i 2018. Projektering m.v. af den grønne sti forventes for alvor at blive igangsat i 2018.

Cykelstier og trafiksikkerhed

På anlægsbudgettet i 2017 blev der afsat midler til at forbedre forhold for cyklister og trafiksikkerhed.

Både ønsket om anlæggelse af cykelstier og forbedret trafiksikkerhed har stor bevågenhed fra mange borgere. Der ligger en stor udfordring i at prioritere de mange ønsker, idet de langt overstiger de midler, der er til rådighed.

I 2017 blev der anlagt og færdiggjort cykelstier fra Bruunshåb til Rindsholm og fra Sparkær til Mønsted. Desuden blev der vest for Karup igangsat projektering og arealrettigheder til anlæggelse af cykelsti fra Alhedestien og ud mod lufthavnen vest for Hessellundvej. På vejområdet blev der bl.a. anlagt en ny rundkørsel ved Agerlandsvej og foretaget en ændring af et kryds ved Husbondvej vest for Bjerringbro. Begge steder lokaliteter, hvor der har været registreret en overhyppighed af trafikuheld.

Omdannelse af torve og pladser

I Sct. Mathias Port og nedre Gravene i Viborg er der gennemført en proces og planlægning for forbedringstiltag, der dels skal sikre en trafikfredeliggørelse af området og dels styrke områdets potentiale til udenørs ophold og events.

I 2018 fortsættes med en egentlig projektering, udbud og efterfølgende vil anlægsarbejderne blive igangsat. Anlægsarbejder er planlagt til at fortsætte ind i 2019, hvor de forventes færdiggjort og således er gågade ringen i midtbyen færdigbygget.

Trafikområdet

Ved Tinghallen og Viborg Station blev der planlagt og skitseprojekteret en omdannelse af pladserne foran disse bygninger med henblik for at få de kulturelle institutioner til at "spille sammen". Det blev løst ved en planlagt forlægning af Tingveje mellem nævnte bygning og en lukket bropassage der forbinder i de bygninger ovenover Tingvej. Anlægsarbejder med at forlægge vejen planlægges påbegyndt i 2018, således renoveringen af Tinghallen kan påbegyndes i maj 2018.

Gadebelysning

I 2017 fortsatte den omfattende renovering og modernisering af gadebelysnettet. Tempoet blev imidlertid ikke så højt som ønsket, idet leverancen af LED armaturer er blevet en hel del forsinket. Fornyelserne er stort set færdige i oplandsbyerne og Bjerringbro. I de følgende år vil arbejdet blive koncentreret i Viborg By. Med fornyelse af hele anlægget vil det kommunale gadelys leve op til de nyeste krav på belysningsområdet og samtidig præstere en væsentlig besparelse både i energiforbrug og vedligeholdelse.

Der vil blive arbejdet videre med muligheder for at udnytte gadelysanlægget til at introducere "Smart City". Det betyder, at man bruger belysningsanlægget til at lave digitale løsninger i gaderummet til glæde for borgere, erhvervsdrivende og effektivisering af den offentlige service. Forsøg med dette er gennemført i Almind.

Byggemodning

I 2016 blev der for alvor taget hul på anlæggelse af en hel ny bydel i Arnbjerg sydøst for Sønder sø i Viborg. Dette byggemodningsarbejde fortsatte på fuld kraft i 2017, hvor der også blev åbnet for salg af byggegrunde. De første huse blev opført i sommeren 2017. Byggemodningen er gennemført med fokus på bæredygtighed i både infrastruktur og selve byggeriet. I 2018 fortsættes med 2. og 3. etape, idet grundsalget er gået så godt, at der kun er meget få usolgte grunde tilbage i 1. etape.

I oplandsbyerne blev der iværksat nye etaper, da grundsalget generelt er i vækst. Det gjaldt eksempelvis Ørum, hvor der også planlægges yderligere byggemodning i 2018 ved Veldsvej.

Trafikområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Fremme af cyklismen Cykeltrafikken fremmes og antallet af cyklister stiger, hvilket ses ved, at mindst hver 5. tur foretages på cykel. Forventet målopfyldelse inden 2020, jf. Cykelpolitik 2011-2020	17%	Der har været en procentvis tilbagegang i 2017 ved den målepost for cyklismen, der er målt på i perioden 2012 til og med 2017 (krydset Sct. Ibs Gade – Sct. Mathias Gade – Ll. Sct. Mikkel Gade og Hans Tausens Alle. Det skyldes formodentlig den dårlige sommer 2017.	
Øget trafiksikkerhed i Viborg Kommune Mål: 50 % reduktion i antal personskader i trafikken på kommunevejene i Viborg Kommune i 2020 i forhold til tallene fra 2010. (Mål som et gennemsnit af 2009, 2010 og 2011)	35 % (Max. 42 personskader)	I perioden fra 1/1 til den 31/12 2017 er der foreløbigt registreret 27 personskader på kommunevejene i Viborg Kommune.	
Kvalitet, komfort og værdi af kommunale veje Vejene værdi fastholdes til samme niveau som opgjort i 2010			
De i alt 75 km overordnede trafikveje bringes i "god stand", således at alle de overordnede trafikveje er i kategorien "God stand"	<=	Der er ca. 15 km af de overordnede veje, som mangler at blive istandsat, for at de kan sættes i kategorien "god stand". Det er en forbedring på 5 km i forhold til forrige år.	
De i alt 105 km øvrige trafikveje og lokalveje forbedres, så alle vejene af denne type mindst er i kategorien "Acceptabel stand"	<=	Der er ca. 45 km af de øvrige trafikveje og lokalveje, som mangler at blive istandsat, for at de kan sættes op i kategorien "acceptabel stand". Det er en forringelse på 5 km i forhold til forrige år.	
Der er ingen kommunale veje i kategorien "uacceptabel".	<=	2,5 km ligger i kategorien "uacceptabel stand" Det er uændret i forhold til forrige år. Årsagen til at de relativ få km ikke er blevet udbedret er, at de pågældende strækninger afventes at der foretages separat kloakering indenfor ganske kort tid.	
Der er ingen kommunale veje i kategorien "Kritisk stand".	<=	Der er fortsat ingen veje i kategorien "kritisk stand".	

Kommunale ejendomme

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Byggegrunde, jordforsyning*	-328	-280	-280	-308	-28
Beboelse, udlejning**	-353	-4.248	-4.573	-1.494	3.079
Erhvervsjendomme, udlejning	64	-732	-735	413	1.148
Andre faste ejendomme	-5.595	-2.493	-2.360	-4.122	-1.762
Øvrige***	2.511	2.559	2.564	2.630	67
I alt	-3.701	-5.194	-5.384	-2.880	2.504

* Boligformål - byggegrunde, erhvervsformål - byggegrunde, ubestemte ubebyggede arealer

** Incl. fælles formål, faste ejendomme

*** Byfornyelse, driftssikring af boligbyggeri og andre fritidsfaciliteter

Regnskabet for politikområdet viser et merforbruget på 2,5 mio. kr.

Merforbruget på ejendomsområdet (beboelsesejendomme, erhvervs-ejendomme og andre faste ejendomme) er primært en følge af nye bestemmelser i lejeloven og boligreguleringsloven om henlæggelser til fremtidig vedligehold af beboelsesejendomme, denne del udgør ca. 1,5 mio. kr. Den resterende ca. 1 mio. kr. stammer fra manglende lejeindtægter på gl. Kølvrå Skole, hvor forsvaret opsagde lejemålet pr. 1.7.17.

Kommunale ejendomme

Fokusområder

Ejendomsadministration

Området omfatter drift og administration af en række kommunale ejendomme, herunder bl.a. beboelsesejendomme, kasernebygningerne, offentlige toiletter og ledigblevne ejendomme, som enten skal sælges eller overføres til anden kommunal anvendelse.

I 2017 har der været fokus på følgende områder:

- Målrettet driftsøkonomisk styring af politikområdets ejendomme
- Afhændelse af ledigblevne ejendomme
- Målrettet indsats for håndtering af budgetmæssige forhold i forbindelse med tomgangsdrift af ledigblevne ejendomme.

Byfornyelse

Viborg Kommune har igangværende by- og områdefornyelsesprojekter i Karup, Møldrup, Stoholm, Rødkærsbro, Klejtrup, Viborg Baneby og Fjordklyngen. Der forventes igangsat en ny områdefornyelse i Frederiks i løbet af 2018.

Pulje til byfornyelse i mindre byer

Der forventes udmeldt pulje til ansøgning om støtte til mindre projekter. Midlerne skal anvendes til forskønnelse af de mindre byer (alle kommunens byer bortset fra Viborg og Bjerringbro)

Puljen Landsbyfornyelse

I 2017 er meddelt tilsagn om statsstøtte på 1.2 mio. kr. pr. år, så der med kommunens egen finansiering er 1,7 mio. kr. til nedrivning og renovering af bygninger. Beløbet skal være udmøntet inden marts af 2019. Der forventes meddelt statsstøtte på et tilsvarende beløb i 2018. Der er i budgettet sikret den nødvendige kommunale egenfinansiering. Beløbet forventes at skulle være udmøntet medio 2019.

Indsatsen sigter mod en højnelse af boligstandarden i landsbyerne. Puljemidlerne giver både mulighed for istandsættelse af nedslidte ejendomme og nedrivning af boliger, hvor boligstandarden er ringe. Indsatsen vil dermed medføre, at landsbyerne i højere grad vil opleves attraktive som bosætningsmulighed.

Derudover meddeles der kontant støtte til bevaringsværdige lejeboliger efter byfornyelseslovens kap. 3 og 5, og til bevaringsværdige andels- og ejerboliger efter kap. 4.

I 2018 forestås præmiering af smukke bygninger.

Såfremt der iagttages nye bygninger, der skal sikres bevaret, indberettes disse til SAVE-systemet (register over bevaringsværdige bygninger).

Kommunale ejendomme

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Udbygning af sociale relationer samt fysisk forskønnelse i landsbyerne • Videreførelse af områdefornyelsesprojekter i Viborg Kommune. • Udbygning af sociale relationer i landsbyer med områdefornyelse. Projektperioden er 5-årig med evaluering i 2020.	100 %		
Økonomisk ansvarlig udlejning af kommunale udlejningsejendomme • Det skal sikres, at bruttodriftsomkostningerne på kommunale udlejningsejendomme som minimum kan dækkes af lejeindtægterne.	100 %		

Forsyningsområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Opr. Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse ift. opr. Budget
Generel administration	84	-6	-11.115	0	6
Ordninger for dagrenovation - restaffald	-3.702	-11.637	206	-2.486	9.151
Ordninger for glas, papir og pap	-2.588	-2.142	-1.518	-2.112	30
Ordninger for farligt affald	23	278	478	552	274
Genbrugsstationer	-4.607	-572	-1.659	-2.309	-1.737
Øvrige ordninger og anlæg	-6.186	-4.090	-4.641	-5.672	-1.582
I alt	-16.976	-18.169	-18.249	-12.027	6.142

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 65,9 %. Merforbruget udgør ca. 6,2 mio. kr.

På dagrenovationsområdet har der været et samlet merforbrug på ca. 9,1 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Dette skyldes, at der ikke som planlagt er indført 14-dagstømning med containere og skelordning pr. 1/3 2017. Dette har medført en manglende besparelse på transport samt at en manglende forventet indtægt fra salg af ressourcer, der ikke er blevet realiseret.

På genbrugsstationerne er der et samlet mindre forbrug på ca. 1,7 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Det er hovedsageligt resultatet af udbud af containerkørsel fra de små genbrugsstationer, der tegner sig for et mindre forbrug på ca. 1,5 mio. kr.

Øvrige ordninger og anlæg viser et samlet mindre forbrug på ca. 1,6 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Der er indvejet ca. 12.300 tons mere affald til Revas behandlings- og sorterpladser end oprindeligt budgetteret i 2017. Heraf udgør ca. 7.000 tons brændbart affald, der således tegner sig for en merindtægt på ca. 2,1 mio. kr.

Forsyningsområdet

Fokusområder

Strategien for affaldsområdet

Viborg Kommunes affaldshåndteringsplan 2014-2019 sætter de overordnede rammer for affaldshåndteringen.

Der blev i 2017 gennemført planlægning af ny affaldsordning for alle borgere i Viborg Kommune med fokus på:

- Indførelse af nye plastbeholdere og udfasning af sækkeordning
- Skelordning med mulighed for tilkøb af afhentning inde på grunden
- Husstandsindsamling af ressourcer (papir samt metal, glas og hård plast) med tømning hver 4. uge. Batteriindsamling i klar pose på låget af restaffaldsbeholder.
- 14-dagstømning for restaffald og madaffald.
- Gennemførelse af udbud for dagrenovationsindsamling 2018-2021 med mulighed for 1-årig forlængelse.
- Gennemførelse af udbud vedr. indkøb af ca. 80.000 nye plastbeholdere til dagrenovation og ressourcer.
- Indgåelse af aftaler om afsætning af madaffald og ressourcer.
- Planlægning af informationsstrategi.
- Etablering af ny omlastestation (forventes færdigt forår 2018).

Der var desuden fokus på disse øvrige tiltag i 2017:

- Planlægning af affaldsindsamling i Viborg midtby som et særligt bevaringsværdigt område.
- Fortsat udvikling af kvaliteten i håndtering af farligt affald.
- Gennemførelse af div. events, herunder Forskningens Døgn, Snapsting for børn, Revas Grand Prix mv.
- Etablering af nyt vejanlæg ved Revas' affaldscenter.
- Ibrugtagning af ny genbrugsstation i Bjerringbro.

Forsyningsområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Kvaliteten af affaldsordninger Kvaliteten skal fastholdes eller stige jf. brugertilfredsheden med Kommunens affaldsordninger. En høj brugertilfredshed anses som direkte indikator for, at Kommunens affaldsordninger benyttes. Niveauet ønskes fastholdt eller forbedret uanset ændringer, der foretages i Kommunens affaldsordninger herunder prioriteringer i miljø, økonomi og service. Målet er, at minimum 92% af borgere i Viborg Kommune er tilfredse med Revas' dagrenovationsordning.	100 %	Målet vurderes at være opfyldt. Der er sidst foretaget burgerundersøgelse for dagrenovationsområdet i 2013. Der arbejdes imidlertid løbende med at fastholde og forbedre dagrenovationsordningen i Viborg Kommune. Implementering af ny indsamlingsordning forventes gennemført i 2018. Der vil herefter blive iværksat en opfølgende tilfredshedsundersøgelse.	
Genanvendelse af husholdningsaffald Den procentmæssige fordeling af affald til hhv. genanvendelse, forbrænding og deponering, skal påvirkes så der opnås nationale mål jf. den nationale ressourcestrategi på 50 % genanvendelse af alt husholdningsaffald i 2022. Fra 2012 til 2022 skal der ske en stigning i den genanvendelige mængde husholdningsaffald fra 30 % til 50 %. En øgning af genanvendelsen forventes at stige i "ryk" ved indførelse af nye ordninger og/eller fraktioner. Målet for 2017 var 38 % genanvendelse jf. ressourcestrategien.	88 %	Målet vurderes at være delvist opfyldt (baseret på Revas-tal). Den opgjorte genanvendte mængde af husholdningsaffald hos Revas i 2017 udgør ca. 33,3 %. Samlet for Viborg Kommune er tallet senest opgjort for 2015 via Affaldsdatasystemet (ADS) og viser en genanvendelsesprocent på 33 %, hvilket svarer til landsgennemsnittet. Begge ovenstående procentsatser er opgjort for 7 fokusfraktioner i husholdningsaffaldet (organisk affald, papir, pap, glas, træ, plast og metal) jf. retningslinjerne i den nationale ressourcestrategi. Med implementering af ny indsamlingsordning primo 2018 forventes genanvendelsesprocenten at stige.	

Plan-, natur og miljøområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Grønne områder og naturpladser	528	445	800	647	-153
Naturforvaltningsprojekter	7.267	6.920	4.710	4.365	-345
Skove	889	683	481	626	145
Vandløbsvæsen	5.044	4.839	4.717	4.460	-257
Miljøbeskyttelse m.v.	4.935	3.447	4.872	4.655	-217
Skadedyrsbekæmpelse	-871	-126	-353	-179	174
Optimering af privat energiforbrug	0	82	82	0	-82
I alt	17.793	16.290	15.309	14.574	-735

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 95,2 %. Mindreforbruget udgør 0,7 mio. kr., og skyldes til dels en overførsel af mindreforbrug fra 2016 på 0,2 mio. kr., der er disponeret til projekter i 2018.

Ligeledes har forvaltningen igangsat projekter i 2017, der endnu ikke er færdige hvorfor udgiften kommer i 2018. Endelig er der modtaget tilskud til projekter i 2017, hvor udgifterne først realiseres i 2018.

Plan-, natur og miljøområdet

Fokusområder

Vand- og Natura 2000 planer

For vandplanerne skal kommunen søge om at få 2. generation-planernes indsatsprogram realiseret via de tilgængelige virkemidler. Ved udgangen af 2017 er der søgt om projekter for ca. 15% af indsatserne. Dog arbejdes der ikke med indsatser, som vurderes ikke at være omkostningseffektive, og som derfor ikke kan opnå statslig finansiering.

Arbejdet med at afslutte dele af 1. generation samt opstart af 2. generation af de statslige Natura 2000 planer, blev videreført i 2017 som forventet.

Viborg Naturpark

Planlægningen af konkrete delprojekter indenfor Viborg Naturparkstrategien fortsættes. Borgere og andre interessenter vil blive inddraget og deres projektideer koordineret.

I 2017 er muligheder for at blive certificeret efter Friluftsrådets ordning for Naturparker blevet undersøgt. Ordningens krav om 50% natur indenfor naturparkens afgrænsning har vist ikke at kunne realiseres.

Der har været afviklet en række arrangementer i naturparken, bl.a. 2 Generationsmøder, Naturskoledag, indvielse af formidlingspavillon ved Bruunshåb Papfabrik, udkast til stifolder for naturområdet ved Asmild, indkøb af borde-/bænke med Naturpark-logoer samt etablering af Naturens Rige-netværk, hvor frivillige bidrager til planlægning og afvikling af arrangementer bl.a. i Naturparken.

Der arbejdes i 2018 videre med henblik på politisk behandling af et opdateret grundlag for arbejdet med Viborg Naturpark.

Realisering af Natur- og Parkpolitik

Realisering af den vedtagne Natur- og Parkpolitik fortsættes. Dette sker primært i to faser:

I første fase udarbejdes en arealanvendelsesplan (Natur- og Parkplan), der kan være grundlaget for den daglige forvaltning af arealerne. Ved udgangen af 2017 er der udviklet en planskitse med en skabelon og et prioriteringsværktøj for konkrete områdeplaner. Planskitserne og udkastet til områdeplaner behandles politisk i løbet af 2018.

Klimatilpasningsplan

I 2017 arbejdedes der videre med realisering af Viborg Kommunes klimatilpasningsplan:

- Prioritering af indsatsen i de udpegede risikoområder
- Projektering af indsats i højest prioriterede risikoområder

Der blev i 2017 igangsat forundersøgelser i 5 forskellige risikoområder.

Revision af vandløbsregulativer

Kommunen er som vandløbsmyndighed forpligtiget til at revidere regulativerne for de offentlige vandløb.

Skabelon for nye regulativer blev i starten af 2017 vedtaget.

Der er i 2017 forberedt udkast til nye regulativer for Møllebækken og Gudenåen. Desuden er arbejdet med Skals Å og Nørreåen opstartet.

Yderligere er en række mindre vandløb blevet målt op.

Udtagning af lavbundsarealer og naturgenopretning bl.a. i Nørreådal

Der er udpeget en lang række især å-nære arealer i Viborg Kommune på et nationalt lavbundskort. Det drejer sig bl.a. om Nørreå-dalen og arealer omkring Fiskbæk Å, Skals Å, Karup Å og Simested Å.

Viborg Kommune har i 2017 fået gennemført forundersøgelser af et muligt lavbundsprojekt ved Skals Å syd for Hærup Sø samt muligt vådområdeprojekt i Velds Møllebæk i Nørreådal. Der arbejdes videre med ansøgning om realisering af begge projekter i 2018. Derudover er der gennemført en forundersøgelse af mulighederne for et lavbundsprojekt i Trevad Møllebæk ved Vridsted.

Desuden er der sat gang i realisering af et lavbundsprojekt øst for Øby i Nørreådal – projektet styres af Naturstyrelsen, men er koordineret med Viborg Kommune.

Endvidere opnåedes der ultimo 2017 EU-støtte til det 130 mio. kr. store LIFE-IP-projekt 'Landmanden som Naturforvalter', som kommunen deltager i sammen med 7 andre kommuner og Naturstyrelsen. Projektet er igangsat pr. 1. januar 2018.

Strategisk energiplanlægning

Klima- og Miljøudvalget besluttede, at udkast til Strategisk Energiplan skal koordineres med en kommende national energiaftale. En sådan forligger ikke endnu.

Plan-, natur og miljøområdet

Miljøtilsyn

Bekendtgørelsen om miljøtilsyn fra 2013 indeholder bestemmelser om omfang og indhold af miljøtilsyn. Viborg Kommunes tilsynsplan indeholder en generel vurdering af relevante væsentlige miljøproblemer.

Bestemmelserne om tilsyn medfører, at visse virksomheder/ husdyrbrug kan opleve en større hyppighed i miljøtilsyn end tidligere, idet der udføres et større antal tilsyn på de virksomheder/ husdyrbrug, hvor der enten er en øget risiko for forurening af omgivelserne eksempelvis på grund af beliggenhed, eller hvor der er konkrete problemer med at overholde de gældende bestemmelser. Der er i 2017 gennemført det planlagte antal tilsyn, og Miljøstyrelsens retningslinjer for antal gennemførte miljøtilsyn er overholdt.

Miljøtilsynsrapporter skal offentliggøres i ny fælles offentlig miljøadministrationssystem.

Derudover skal der gennemføres to tilsynskampanjer, som fastsættes på baggrund af en vurdering af aktuelle miljøfaktorer og -problemstillinger samt af miljøeffekt ved gennemførelse af kampanjerne.

I tilsynskampanjen skal der opstilles mål for indsatsen, og effekten af kampanjen skal vurderes og offentliggøres. Der er i 2017 gennemført 2 tilsynskampanjer omhandlende hhv. rottebekæmpelse på husdyrbrug og opdatering af kommunens registreringer af maskinstationer, så ikke registrerede maskinstationer er blevet registreret.

Miljøgodkendelser

Som del af udmøntningen af "Aftale om en vækstpakke" fra 2014, er der trådt nye regler om godkendelse af virksomheder i kraft pr. 1. maj 2015. Lovændringerne indebærer:

1. Fra 2016 forenkles godkendelsesprocessen for mindre miljøkomplerede virksomheder. 23 virksomheder i Viborg Kommune udtages af godkendelsesordning og omfattes i stedet af branchebekendtgørelser (i første omgang maskinværksteder).
2. Indførelse af anmeldeordning for ca. 122 virksomheder i Viborg Kommune der er mindre miljøkomplerede (bilag 2).
3. Digital ansøgning/anmeldelse og sagsbehandling via Byg og Miljø. Opbygning af vilkårsdatabase.
4. Samtidighed for miljøgodkendelser, VVM-screeninger og spildevandstilladelser.

Udmøntningen af aftalen indebærer desuden, at der indføres servicemål for nedbringelse af sagsbehandlingstiderne med en tredjedel for miljøgodkendelse på virksomheder og husdyrbrug.

Der er meddelt 31 miljøgodkendelser til husdyrbrug og udarbejdet 47 re-vurderinger af miljøgodkendelse på husdyrbrug.

Der er meddelt 9 tilladelser til udvidelser på husdyrbrug og behandlet 85 anmeldelser om dyrehold eller anlæg efter husdyrlovens anmeldeordning.

Der er behandlet 14 ansøgninger om miljøgodkendelse for erhvervsvirksomheder

Affald

Implementeringen af tiltag fra affaldsressourceplanen og nyt affaldssamlingsystem i Viborg gamle bydel blev ikke igangsat som forventet i 2017.

Planlægning

Der er planlagt for omdannelse af 75% af arealet i Viborg Baneby.

Plan-, natur og miljøområdet

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Realisering af Natur- og Parkpolitikken (tværgående effektmål med KMU's Plan-, natur- og miljøområdet) Natur- og Parkpolitikken 33 indsatser skal realiseres.	30%	30 % (21 af 33 indsatser er igangsat, hvoraf de fleste er længerevarende indsatser, enkelte er afsluttede)	
Forbedret spildevandshåndtering Antallet af problemhændelser på renseanlæggene er reduceret med 40% i 2025 i forhold til 2013-niveau.	10 %	Forløber planmæssigt.	
Forbedring af vandmiljø, biodiversitet mv. De projekter som Viborg Kommune er forpligtet til at gennemføre jf. Statens Vandplaner søges realiseres ud fra de anviste virkemidler og finansiering. Indsatsen videreføres med 2. generation af Statens Vandplaner fra 2015 – 2021.	20 %	15-20 % - men er meget svært at op-gøre.	
Forbedret service ved synliggørelse af forventet sagsbehandlingstid i Teknik & Miljø (tværgående effektmål med TU – Trafikområdet) Der bliver inden 8 arbejdsdage kvitteret for alle henvendelser, mundtligt eller skriftligt, og med angivelse af forventet sagsbehandlingstid. Viser det sig, at den udmeldte sagsbehandlingstid ikke kan overholdes, orienteres ansøgere om dette.	100 %	På natur og miljøområdet er dette mål en del af kvalitetsstyringssystemet og audit har ikke givet anledning til bemærkninger på dette mål.	
Forbedret bymiljø via etablering af Baneby Viborg Der er vedtaget lokalplaner for omdannelse af 75% af arealet senest i 2017	75 %		
Forhindre sundhedsskadelig forurening Sundhedsskadelig forurening fra virksomheders og husdyrbrugs emissioner, støj, lugt, affald, spildevand mv. forhindres ved at udføre regelmæssige tilsyn i overensstemmelse med bestemmelserne i miljøministeriets tilsynsbekendtgørelse.	Der føres obligatoriske tilsyn	100 % Obligatorisk miljøtilsyn udført i overensstemmelse med de gældende bestemmelser.	

Uddannelse, handel og innovation

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Udvalget for uddannelse, Handel og Innovation	1.765	1.995	3.087	3.068	-19
I alt	1.765	1.995	3.087	3.068	-19

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 99,4 %. Mindreforbruget udgør 19 t. kr.

Forbruget består primært af tilskud til bl.a. relancering af torvehandel i Viborg, ph.d. iværksætterprogram, Bjerringbro Byforum, Midtbyforum 2017, jul på Nytorv, Lean Landing (Væksthus Sjælland), Entreprenørskab i uddannelser 2017 m.v.

Uddannelse, handel og innovation

Fokusområder

Udvalget fortsatte i 2017 indsatsen i forhold til civil integrationsindsats.

I 2017 havde udvalget samtidig fokus på en fortsat styrkelse og koordinering i forhold til Viborg Kommunes uddannelsesstrategi og har i perioden bl.a. understøttet et projekt omkring understøttelse af Viborg som uddannelsesby.

Udvalget har fortsat prioriteringen af Xarxa-netværket og har samtidig støttet et projekt vedr. videnstungt iværksætteri for ph.d. studerende på AU Foulum.

I forhold til handel har udvalget støttet relancering af torvehandlen i Viborg og fortsat medfinansieret aktiviteterne i regi af Viborg Midtbyforum. I Bjerringbro har udvalget medfinansieret de fortsatte aktiviteter i Bjerringbro Byforum.

Udvalget har i 2017 evalueret 'Animation i Viborg Kommune' og på baggrund af evalueringen af denne strategi været ansvarlig for udarbejdelsen af en ny masterplan for animation, der har været grundlaget for udarbejdelsen af en ny animationsstrategi for perioden 2018-21.

Udvalget besluttede i 2017 at få undersøgt mulighederne for styrkelse af den lokale erhvervsfremmeindsats via styrket samarbejde mellem VIBORGegnens Erhvervsråd, Visit Viborg og Viborg Handelsråd. Et forslag til evt. styrket samarbejde mellem disse 3 aktører og Viborg Kommune forventes at foreligge i første halvdel af 2018.

Uddannelse, handel og innovation

Effektmål

	Mål i 2017	Resultat	
Animation	100 %	Der er blevet produceret animationsprodukter i samtlige fem strategiske indsatsområder i animationsstrategien. I Kulturbåret 2017 er der skabt omtale i landsdækkende medier med markedsføring af Viborg Kommune som et kreativt vækstcenter i Danmark for animation og visualisering. Der er opnået brandingposition, der profilerer Viborg nationalt og internationalt som producent af funktionel animation – og en profilering af Viborg Kommune som innovativ kommune, der formår at bruge nye medier til at øge kvaliteten af kommunikation med borgerne. Viborg Kommunes måde at bruge animation på bliver set som <i>state of the art</i> inden for offentlig kommunikation – og er dermed med til at skabe en intelligent efterspørgsel efter animationsprodukter, hvilket understøtter erhvervet i Viborg Ifm. afholdelsen af VAF 17 er ovenstående blevet understreget. En evaluering af Animationsstrategien i 2017 har vist succesfuld implementering, og der er udarbejdet en masterplan for animation, der fungerer som basis for en ny animationsstrategi 2018-21.	
Internationalisering	50 %	Der er ikke formuleret et 'Internationalt Framework' i Viborg Kommune, idet beslutningen om dette afventer den nye byrådsperiode 2018-21. Udvalget har kun i begrænset omfang dagsordensat internationalisering i Viborg Kommunes øvrige udvalg	
Uddannelse	70 %	Der er etableret et sammenhængende internationalt forløb fra dagtilbud til videregående uddannelser via etableringen af den internationale børnehave i Bulderby. Globalt udsyn og international forståelse er ikke blevet en del af dagsordenen på Viborg Kommunes skoler.	
Øvrige	100 %	Udvalget har understøttet detailhandlen i Kommunens centerbyer og har igangsat et procesforløb frem mod styrkelse af samarbejdet mellem VIBORGegnens Erhvervsråd, VisitViborg og Viborgegnens Handelsråd	

Beredskabsområdet

Regnskabsresultat

Beløb i 1000. kr. (2017 P/L) (- = mindreforbrug/indtægt)	Regnskab 2016	Budget 2017	Korr. Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Redningsberedskab	17.401	16.193	17.067	17.306	239
I alt	17.401	16.193	17.067	17.306	239

Regnskabet for politikområdet viser en forbrugsprocent på 101,7 %. Merforbruget udgør 0,2 mio. kr.

Midtjysk Brand & Redning blev stiftet den 1. januar 2016 som en sammenlægning af Silkeborg Brand & Redning og Viborg Brandvæsen og er oprettet som et fælles beredskab for Viborg og Silkeborg kommuner.

Silkeborg Kommune administrerer Midtjysk Brand & Redning, hvorfor det primært er Viborg Kommunes betaling for det fælles beredskab, der indgår i regnskabet.

Note 1

Skatter, tilskud og udligning

Beløb i mio. kr. (- = indtægt)	Budget 2017	Korr. budget 2017	Regnskab 2017	Regnskab 2016
Kommunal indkomstskat	-3.805,0	-3.805,0	-3.805,0	-3.760,4
Selskabsskat	-63,8	-63,8	-63,8	-60,6
Anden skat på lignet visse indkomster	0,0	-2,3	-2,0	-1,9
Grundskyld	-270,0	-272,3	-272,5	-271,1
Anden skat på fast ejendom	-17,4	-21,5	-22,2	-17,6
Samlede skatter i alt	-4.156,2	-4.164,9	-4.165,5	-4.111,5
Udligning og generelle tilskud	-1.331,8	-1.332,1	-1.332,1	-1.288,4
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	29,6	29,6	29,6	28,9
Kommunale bidrag til regionerne	12,6	12,6	12,6	12,3
Sektorspecifikke udligningsordninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Særlige tilskud	-284,9	-274,5	-274,5	-296,8
Tilskud og udligning i alt	-1.574,5	-1.564,4	-1.564,4	-1.544,0
Refusion af købsmoms	0,0	0,0	0,8	-2,5
Skatter, tilskud og udligning i alt	-5.730,7	-5.729,4	-5.729,1	-5.658,0

Viborg Kommunes samlede indtægter på skatter, tilskud og udligning viser et regnskab for 2017 på 5.729,1 mio. kr. I forhold til det korrigerede budget på 5.729,4 mio. kr. er der en mindreindtægt på 0,3 mio. kr. Denne afvigelse skyldes en merindtægt for ejendomsskatterne på 0,9 mio.kr, en mindreindtægt på Viborg Kommunes andel af forskerskat på 0,3 mio.kr, samt en mindreindtægt på refusion af købsmoms på 0,8 mio.kr.

Hovedparten af skatteindtægterne kommer fra personskatterne, som beregnes ud fra kommunens udskrivningsgrundlag og kommunens udskrivningsprocent for indkomstskat. Udskrivningsgrundlaget for 2016 er stort set opgjort på nuværende tidspunkt. Væksten i udskrivningsgrundlaget i Viborg ligger på niveau med landsgennemsnittet, hvilket er en klar forbedring i forhold til de senere år med stagnerende vækstrater. En positiv udvikling af udskrivningsgrundlaget betyder vækst i skatteprovenu.

Udligning og generelle tilskud består af landsudligningen, af tilskud som ugunstig stillet kommune, og af tilskud i form af nye opgaver, samt en rest fordelt efter folketal. Viborg Kommune har i 2017 fået en højere andel

af tilskudspuljen som ugunstig stillet kommune end tilfældet var i 2016. I 2016 var Viborg Kommunes andel af denne pulje på 1,8 pct. mod 2 pct. i 2017. selvom Viborg bevæger sig i en gunstig økonomisk retning, er der kommuner, der klarer sig betydeligt bedre og derfor sker der forskydninger i forhold til udligningen.

Særlige tilskud består hovedsageligt af et tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet (90,5 mio.kr.), et tilskud til omstilling af folkeskolen (21,6 mio. kr.), et beskæftigelsestilskud (129,4 mio. kr.), ældretilskud (28,3 mio. kr.). Beskæftigelsestilskuddet er midtvejs- og efterreguleret negativt for i alt 10,3 mio. kr. i 2017, hvilket er hovedforklaringen på forskellen på indtægterne fra tilskud og udligning mellem budget 2017 og regnskab 2017.

Viborg Kommune har fra 2010 til 2017 valgt statsgaranti. Det betyder, at skatter, tilskud og udligningsbeløb er fastsat af staten. Der vil således ikke komme en efterregulering af skatter, tilskud og udligning for 2017.

Note 2 Personaleoversigt

Personaleoversigt over antal medarbejdere, omregnet til fuldtidsansatte. Ekskl. elever, personer i beskæftigelsesordning, løntilskud, seniorjob mv.

Sammendrag pr. hovedkonto:	2016	2017
Byudvikling, bolig og miljøforanstaltninger	9	9
Forsyningsvirksomheder m.v.	40	43
Transport og infrastruktur	108	108
Undervisning og kultur	1.685	1.679
Sundhedsområdet	143	145
Sociale opgaver og beskæftigelse	3.451	3.434
Fællesudgifter og administration m.v.	724	695
I alt	6.160	6.113

Den samlede lønudgift i 2017 udgør 2.743 mio. kr.

Beløbet er inkl. de selvejende institutioner, der er optaget i Viborg Kommunes regnskab.

Note 3

Driftsudgifter fordelt på politikområder

Beløb i 1.000 kr. (- = indtægt/overskud)	Budget 2017	Korr. budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelser
Økonomi- og erhvervsudvalget	573.916	600.009	516.506	-83.503
Politisk organisation	89.311	93.575	48.072	-45.503
Administrativ organisation	438.341	459.575	420.287	-39.288
Facility management	46.264	46.859	48.147	1.288
Børne- og ungdomsudvalget	1.616.466	1.647.522	1.616.409	-31.113
Skoler og klubber	916.448	923.657	907.084	-16.573
Dagtilbud	414.945	403.916	402.525	-1.391
Ungdomsskoler	15.195	15.584	15.313	-271
Tandpleje	31.023	34.502	33.260	-1.242
Familieområdet	226.451	258.431	247.064	-11.367
Overførselsområdet	12.404	11.432	11.163	-269
Ældre- og sundhedsudvalget	1.122.383	1.117.564	1.109.013	-8.551
Ældreområdet	715.495	726.719	715.020	-11.699
Sundhedsområdet	406.888	390.845	393.993	3.148
Social- og arbejdsmarkedsudvalget	1.864.439	1.830.663	1.800.368	-30.295
Arbejdsmarkeds- og overførselsområdet	898.229	843.843	836.953	-6.890
Beskæftigelsestilbud	11.402	16.366	13.910	-2.456
Socialområdet	450.167	457.054	436.019	-21.035
Pensioner og boligstøtte	504.641	513.400	513.486	86
Kultur- og fritidsudvalget	169.444	174.020	169.044	-4.976
Kultur	88.457	91.071	89.262	-1.809
Folkeoplysning og idrætsanlæg	80.987	82.949	79.782	-3.167
Teknisk Udvalg	144.762	152.228	149.505	-2.723
Grønne områder	9.918	10.089	10.181	92
Trafikområdet	140.038	147.523	142.204	-5.319
Kommunale ejendomme	-5.194	-5.384	-2.880	2.504
Klima- & Miljøudvalget	-1.879	-2.940	2.547	5.487
Plan-, natur- og miljøområdet	16.290	15.309	14.574	-735
Forsyningsområdet (nettoindtægt)	-18.169	-18.249	-12.027	6.222
Udvalget for Uddannelse, Handel og Innovation	1.995	3.087	3.068	-19
Uddannelse, iværksætteri og internationalisering	1.995	3.087	3.068	-19
Beredskabskommissionen	16.193	17.067	17.306	239
Beredskabsområdet	16.193	17.067	17.306	239
NETTODRIFTSUDGIFTER I ALT	5.507.719	5.539.220	5.383.767	-155.453

Note 4

Renter

Beløb i mio. kr.	Budget 2017	Korr. budget 2017	Regnskab 2017
Likvide beholdninger	-4,7	-4,7	-5,6
Kortfristede tilgodehavender	-1,0	-1,0	-1,2
Langfristede tilgodehavender	-3,8	-3,8	-3,5
Udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	0,0	0,0	0,0
Kortfristet gæld	1,2	1,2	0,7
Langfristet gæld	18,2	18,2	16,2
Kurstab og kursgevinster	0,5	0,5	0,8
Garantiprovision	-1,6	-1,6	-1,3
Renter i alt	8,9	8,9	6,2

En væsentlig del af den likvide beholdning er placeret i Portefølge Managementaftaler (formuepleje). Afkastet svarer til det budgetterede, idet kurstab skal ses i sammenhæng med afkastet på Portefølge Managementaftalerne.

Renteniveauet har fortsat været lavt i 2017 og dermed også lavere end forudsat ved budgetlægningen. Det har betydet, at renterne på den langfristede gæld er blevet mindre i forhold til de budgetterede renteudgifter.

Note 5

Overførsel af ikke-forbrugte driftsmidler

Beløb i 1.000 kr. (- = overskud)	Afvigelse i regnskab	Overføres til 2018			Overføres til 2019		Overføres I alt	Overføres ikke**
		Decentrale enheder	Centrale enheder	Eksterne puljemidler*	Decentrale enheder	Centrale enheder		
Økonomi- og erhvervsudvalget	-83.503	-7.871	-28.739	14	0	-3.607	-40.203	-43.300
Politisk organisation	-45.503	0	-3.199	0	0	-3.607	-6.806	-38.697
Administrativ organisation	-39.288	-8.057	-26.429	14	0	0	-34.472	-4.816
Facility management	1.288	186	889	0	0	0	1.075	213
Børne- og ungdomsudvalget	-30.843	-23.731	-1.467	-127	-5.520	0	-30.845	0
Skoler og klubber	-16.573	-12.969	1.842	-127	-5.320	0	-16.574	0
Dagtilbud	-1.391	-3.868	2.677	0	-200	0	-1.391	0
Ungdomsskoler	-271	-271	0	0	0	0	-271	0
Tandpleje	-1.242	-1.242	0	0	0	0	-1.242	0
Familieområdet	-11.367	-5.381	-5.986	0	0	0	-11.367	0
Ældre- og sundhedsudvalget	-8.551	-8.914	-2.003	-3.996	0	0	-14.913	6.362
Ældreområdet	-11.699	-8.220	-864	-4.056	0	0	-13.140	1.441
Sundhedsområdet	3.148	-694	-1.139	60	0	0	-1.773	4.921
Social- og arbejdsmarkedsudvalget	-23.491	-10.905	-9.207	-416	-325	-3.000	-23.853	361
Beskæftigelsestilbud	-2.456	-1.831	-262	-39	-325	0	-2.457	0
Socialområdet	-21.035	-9.074	-8.945	-377	0	-3.000	-21.396	361
Kultur- og fritidsudvalget	-4.976	-1.071	-1.458	0	-113	-2.674	-5.316	341
Kultur	-1.809	-191	0	0	-113	-1.846	-2.150	341
Folkeoplysning og idrætsanlæg	-3.167	-880	-1.458	0	0	-828	-3.166	0
Teknisk Udvalg	-2.723	-4.399	-64	0	-3.179	0	-7.642	4.919
Grønne områder	92	0	92	0	0	0	92	0
Trafikområdet	-5.319	-4.399	-156	0	-3.179	0	-7.734	2.415
Kommunale ejendomme	2.504	0	0	0	0	0	0	2.504
Klima- & Miljøudvalget	-735	0	-735	0	0	0	-735	0
Plan-, natur- og miljøområdet	-735	0	-735	0	0	0	-735	0
Udvalget for Uddannelse, Handel og Innovation	-19	0	0	0	0	0	0	-19
Uddannelse, iværksætteri og internationalisering	-19	0	0	0	0	0	0	-19
Beredskabskommissionen	239	0	0	0	0	0	0	239
Beredskabsområdet	239	0	0	0	0	0	0	239
Netto total	-154.603	-56.891	-43.673	-4.525	-9.137	-9.281	-123.506	-31.097

*Projekter med eksterne puljemidler.

**Incl. aktivitetsbestemt medfinansiering på Sundhedsområdet, over-/underskud i ældreboligafdelinger, vintertjenesten samt arkæologiske udgravninger på kulturområdet.

Note 6

Overførsel af ikke-forbrugte anlægsmidler

Beløb i 1.000 kr. (- = overskud)	Ikke forbrugt 2017	Overføres til 2018	Overføres til 2019	Overføres i alt	Overføres ikke
Skattefinansieret område					
Økonomi- og erhvervsudvalget	-980	-1.001	0	-1.001	21
Børne- og ungdomsudvalget	-25.728	-25.593	0	-25.593	-135
Ældre- og Sundhedsudvalget	-14.419	-5.385	-8.050	-13.435	-984
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	-3.470	-2.340	0	-2.340	-1.130
Kultur- og fritidsudvalget	-14.618	-13.911	-1.403	-15.314	696
Teknisk Udvalg	-39.053	-38.527	-5.286	-43.813	4.760
Klima- & Miljøudvalget	-3.303	-8.327	4.515	-3.812	509
Beredskabskommissionen	0	0	0	0	0
Skattefinansieret område i alt	-101.571	-95.084	-10.224	-105.308	3.737
Jordforsyningsområdet					
Økonomi- og erhvervsudvalget	15.846	15.064	0	15.064	782
Teknisk Udvalg	-15.920	-7.401	-5.732	-13.133	-2.787
Jordforsyningsområdet i alt	-74	7.663	-5.732	1.931	-2.005
Forsyningsvirksomheder					
Klima- & Miljøudvalget	-13.257	-6.837	0	-6.837	-6.420
Forsyningsvirksomheder i alt	-13.257	-6.837	0	-6.837	-6.420
Anlæg i alt	-114.902	-94.258	-15.956	-110.214	-4.688
Indskud i Landsbyggefonden					
Grunkapitalindskud mv.	-23.445	-13.045	-10.400	-23.445	0
Driftsstøttelån mv.	-848	-848	0	-848	0
Indskud i Landsbyggefonden i alt	-24.293	-13.893	-10.400	-24.293	0
Overføres i alt	-139.195	-108.151	-26.356	-134.507	-4.688

Til sammenligning med overførslen af anlægsmidler på 110,2 mio. kr. og indskud i Landsbyggefonden på 24,3 mio. kr. til enten 2018 eller 2019,

så blev der overført anlægsmidler på 181,0 mio. kr. og indskud i Landsbyggefonden på 46,2 mio. kr. fra 2016 til 2017/2018.

Note 7

Aktier og andelsbeviser m.v.

Ejerandele i selskaber	2017		
	Ejerandel procent	Egenkapital mio. kr.	Kommunens andel mio. kr.
KnowHowz A/S	77,4	9,8	7,6
HMN Naturgas I/S	6,7	2.317,2	155,5
Karup Lufthavn A.m.b.a.	18,1	16,6	3,0
Energi Viborg A/S	100,0	2.812,3	2.812,3
Midtjysk Brand og redning	51,3	65,2	33,5
I alt		5.221,1	3.011,9

Kommunens ejerandel i selskaber opgøres efter den indre værdis metode. Den indre værdi i et selskab er dets egenkapital. Metoden indebærer, at der i balancen skal indregnes en andel af selskabets indre værdi svarende til kommunens ejerandel.

De indregnede ejerandele i balancen er opgjort i henhold til senest aflagte årsregnskab for de selskaber, som kommunen har kapitalandele i.

Note 8

Langfristede tilgodehavender

Indskud i Landsbyggefonden

Indskud i Landsbyggefonden skal ifølge gældende regler ikke værdiansættes i kommunernes balance. Indskuddet udgør 303 mio. kr. ultimo 2017.

Deponering

Ud af de samlede langfristede tilgodehavender på 200,4 mio. kr. udgør deponerede beløb 89,4 mio. kr. Heraf udgør de 45,5 mio. kr. for meget hjemtaget i lån i 2015 og 2016, og de 7,2 mio. kr. rest deponeringen i forbindelse med udbetaling af udbytte fra Energi Viborg A/S i 2008. Herudover er der deponeret vedrørende overskud på Forsyningsområdet (Revas), lejemål på Vestervangsvej til Work4You m.fl. samt i forbindelse med lånoptagelse i Bjerringbro Idrætspark, Skals Hallen og Viborg Produktionsskole.

Øvrige langfristede tilgodehavender

Øvrige langfristede tilgodehavende udgør 119,3 mio. kr. Der er i regnskabet foretaget nedskrivninger af forventede tab på disse langfristede tilgodehavender jf. gældende regler med tilsvarende nedskrivning af gælden i forhold til statens andel af de nedskrevne tilgodehavender. Den nominelle værdi, de samlede nedskrivninger samt bogført værdi fremgår af nedenstående tabeller (mio. kr.).

	Nominel værdi	Nedskrivning i 2017	Bogført værdi
Tilgodehavender hos grundejere	0,2	0,0	0,2
Udlån til beboerindskud	20,5	-2,6	17,9
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	98,6	-5,6	93,0
I alt	119,3	-8,2	111,1

	Nominel værdi	Nedskrivning i 2017	Bogført værdi
Anden gæld *	-19,6	1,8	-17,8
I alt	-19,6	1,8	-17,8

*Statens andel af nedskrivningen på udlån til beboerindskud og andre langfristede udlån

Note 9

Tilgodehavender

Beløb i mio. kr.	2016	2017
Tilgodehavender hos staten	83,7	78,6
Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	118,0	120,6
Mellemregning mellem årene	178,0	125,6
I alt	379,6	324,9

Tilgodehavende hos staten på 78,6 mio. kr. vedrører tilgodehavende momsrefusion på 56,2 mio. kr. samt refusionstilgodehavender på det sociale område.

Kortfristede tilgodehavender i øvrigt på 120,6 mio. kr. vedrører registrerede tilgodehavender i kommunens debitorsystem og andre tilgodehavender. Kommunens restancer i debitorsystemet er steget med 1,8 mio. kr. fra 2016 til 2017.

Mellemregning mellem årene avendes ved årsskiftet som periodeafgrænsningskonto for udgifter og indtægter, som afholdes eller indbetales i gammelt regnskabsår, men som vedrører nyt regnskabsår.

Note 10 Finansieringsoversigt

Beløb i mio. kr.	Regnskab 2016	Regnskab 2017
Likvide beholdninger primo:	71,2	152,9
Tilgang		
- Låneoptagelse	81,4	27,5
- Øvrige finansforskydninger	-69,3	86,5
- Deponering, i henhold til lånebekendtgørelsen	3,1	8,7
- Kursregulering af obligationer	6,5	2,1
Anvendelse		
- Årets resultat	135,4	57,1
- Afdrag på lån	-75,5	-78,4
Ændring af likvide aktiver (- = forbrug)	81,7	103,5
Likvide beholdninger ultimo	152,9	256,4
Den gennemsnitlige likviditet opgjort efter kassekreditreglen	392,2	558,8
Den disponible likviditet	116,2	296,0
Gennemsnitlig likviditet opgjort efter kassekreditreglen	392,2	558,8
Overførte driftsbevillinger	-129,4	-105,1
Overførte anlægsbevillinger (inkl. indskud i Landsbyggefonden)*	-106,0	-108,2
Mellemværende med Revas (- = Revas har penge tilgode)	-40,6	-49,5
Disponibel likviditet	116,2	296,0

Likvide beholdninger ultimo

Den anførte likvide beholdning ultimo på 256,4 mio. kr. er udtryk for beholdningen den 31. december. I den likvide beholdning er der fratrasket 200 mio. kr. vedrørende REPO-forretning (salgs- og tilbagekøbsaftale af obligationer). Aftalen er udløbet igen den 3. januar 2018. REPO-forretninger anvendes ifølge kommunens finansielle politik til kortfristet gælds-optagelse og dermed til styring af kommunens likviditet.

Den gennemsnitlige likviditet opgjort efter kassekreditreglen

Likviditeten efter kassekreditreglen opgøres som gennemsnittet over de seneste 12 måneder af de daglige saldi på de likvide konti. Den anførte gennemsnitlige likviditet er opgjort pr. 31. december og er således udtryk for den gennemsnitlige beholdning pr. dag i hele regnskabsåret.

Den disponible likviditet

Den disponible likviditet er udtryk for, hvor stor en andel af den gennemsnitlige likviditet, der ved årets udgang ikke er bundet i overførte bevillinger til 2018 vedrørende drift og anlæg samt mellemværende med Revas (forsyningsvirksomheder).

Note 11

Udvikling i egenkapitalen

Beløb i mio. kr.	2016	2017
Egenkapital Primo	3.895,9	4.313,5
+/- udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver	1,2	-3,4
+/- udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	9,6	-1,4
+/- udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	43,0	-77,9
+/- udvikling i modposter til reserve for opskrivning	-1,5	87,2
+/- indskud i Landsbyggefonden, tilbageført	299,0	302,8
+/- udvikling på balancekontoen, inkl. primokorrektioner	66,3	-686,9
+/- resultat iflg. regnskabsopgørelsen	135,4	57,1
+/- regulering vedr. forsyningsvirksomhedernes finansielle resultat	-3,3	-8,8
+/- op- og nedskrivning af aktier og indskud i selskaber m.v.	106,0	133,9
- afskrivninger af restancer	-6,2	-2,7
+/- reguleringer af hensættelser, tjenestemandspensioner og arbejdsskadeforsikring mv.	109,3	-523,1
+/- tilgodehavender med tilbagebetalingspligt	-2,1	-0,4
+/- reserve for opskrivninger	0,0	0,0
+/- gæld vedr. anskaffelser af aktiver via leasingkontrakter	23,9	-5,4
+/- afdrag på leasingkontrakter	0,7	0,7
+/- tilbageførsel af indskud i Landsbyggefonden	-302,8	-339,2
+/- øvrige	5,4	1,2
Årets bevægelser på balancekontoen i alt	66,3	-686,9
Egenkapital ultimo	4.313,5	3.933,9

Note 12 Hensatte forpligtelser

Beløb i mio. kr.	2016	2017
Ikke forsikringsdækkede tjenestemandspensioner	663,4	1.171,2
Arbejdsskader	129,5	144,7
Åremålsansættelser mv.	3,7	3,8
Ikke afgjorte retssager med erstatningskrav	0,0	0,0
I alt	796,6	1.319,7

Ikke forsikringsdækkede tjenestemandspensioner

Saldoen på 1.171,2 mio. kr. udgør kommunens gældsforpligtelse i form af pensionstilslags, der ikke er forsikringsmæssigt afdækket.

Fra og med regnskab 2017 er der foretaget en opdatering af reglerne for beregning af forpligtelsen for ikkeforsikringsdækkede tjenestemandspensioner, så de svarer til sædvanlig praksis i pensionsbranchen. På den baggrund er der indhentet en ny aktuarberegning pr. 31. december 2017 ud fra de opdaterede regler. Heri beregnes forpligtelsen til 1.171,2 mio. kr.

Aktuarberegningen medtager alle former for pensionsforpligtelser for tjenestemænd, dvs. almindelige tjenestemænd inkl. tidligere amtsansatte samt den særlige medfinansieringsforpligtelse til pension til lærer og pædagoger.

Forpligtelsen vedrørende ikke forsikringsdækkede tjenestemandspensioner stiger med 507,8 mio. kr. fra 2016 til 2017.

Arbejdsskader

Viborg kommune har en intern forsikringsordning for arbejdsskader (selvforsikret). Forpligtelsen i årsregnskabet på 144,7 mio. kr. er beregnet med udgangspunkt i en aktuarberegning pr. 31. december 2013. Forpligtelsen skal opgøres årligt og skal som minimum genberegnes aktuar-mæssigt hvert 5. år.

Forpligtelsen svarer til de fremtidige udbetalingsforventninger på baggrund af de eksisterende arbejdsskader. Forpligtelsen er i 2017 reguleret med 15,2 mio. kr. skønnet ud fra den fremtidige udbetalingsforventning i aktuarberegningen pr. 31. december 2013.

Den interne opkrævning til arbejdsskader er fastlagt i forhold til forventet udgiftsniveau med henblik på at kunne afholde de løbende udgifter og samtidig tilgodese behovet for hensættelser, så forsikringsordningen hviler i sig selv på længere sigt. Der har i 2017 været et overskud på 0,7 mio. kr., som er tilgået kommunens kassebeholdning.

Løsøreforsikring

Viborg Kommune er ligeledes selvforsikret vedrørende løsøreforsikringer. Den interne opkrævning er fastlagt i forhold til forventede udgifter så forsikringsordningen, som udgangspunkt hviler i sig selv.

Der har i 2017 været et overskud på 0,5 mio. kr., som er tilgået kommunens kassebeholdning.

Note 13

Langfristede gældsforpligtelser

Beløb i mio. kr.	2016	2017
Langfristet gæld excl. ældreboliger og finansielt leasede aktiver	818,9	783,5
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	368,8	352,7
Langfristet gæld vedrørende finansielt leasede aktiver	46,9	51,7
I alt	1.234,6	1.187,8

Fordeling mellem fast og variabel forrentning	2016	2017
Fast	698,6	644,2
Variabel	120,3	139,3
I alt	818,9	783,5

Fordeling på valuta	2016	2017
DKK	818,9	783,5
EUR	0,0	0,0
I alt	818,9	783,5

Finansiell leasing	2016	2017
Viborg Stadion - tribune	23,6	22,9
IT udstyr til skoler	4,2	5,6
IT udstyr i øvrigt	11,8	17,2
Biler	7,3	6,0
I alt	46,9	51,7

Udvikling

I 2017 er der optaget lån på 27,5 mio. kr. De samlede afdrag på lån i 2017 (inkl. lån til ældreboliger) udgør 79,2 mio. kr. Leasinggælden er steget med 4,7 mio. kr. i 2017.

Note 14

Kortfristede gældsforpligtelser

Beløb i mio. kr.	2016	2017
Kortfristet gæld til staten	-18,1	-17,8
Kortfristede gæld i øvrigt	-563,8	-634,6
I alt	-581,9	-652,5

Kortfristet gæld til staten udgør statens andel af kommunens registrerede tilgodehavender vedrørende beboerindskudslån, tilbagebetalingspligtig kontanthjælp mv.

Kortfristet gæld i øvrigt på -634,6 mio. kr. vedrører gæld til leverandører mv. på -263,2 mio. kr. og øvrige mellemregningsforhold på -110,0 mio. kr. Den resterende del på 261,4 mio. kr. vedrører forskydning mellem årene i kortfristet gæld.

Note 15

Kautions- og garantiforpligtelser samt eventualrettigheder

Beløb i mio. kr.	Ultimo 2016	Ultimo 2017
A. Almindelige kautions- og garantiforpligtelser		
1. Kraftvarmeværker	119,3	91,4
2. Fjernvarmecentraler	126,9	121,9
3. Vandværker	0,2	0,2
5. Idræts- og kulturformål	12,1	21,7
6. Andre lokale selskaber og institutioner	7,4	6,8
7. Vej, kloak, vand, fjernvarme og boligindskudslån	0,0	0,0
I alt A	265,9	242,0
B. Kautionsforpligtelser vedr. boligforanstaltninger undtaget boligindskudslån m.v.		
1. Garanti for statslån	0,0	0,0
2. Regaranti for statslån	47,4	51,7
3. Anden kommunal garanti for lån til bolig- og institutionsbyggeri	741,7	788,1
I alt B	789,1	839,8
C. Opsat momsforpligtigelse vedr. udstykningsregnskaber	0,0	0,0
D. Eventualrettigheder	0,0	0,0
E. Lån hvor Viborg Kommune hæfter solidarisk	2.072,1	2.168,7

Note 16

SWAP – aftaler

Kontrakt	Aftale tidspunkt	Modpart	Oprindelig hovedstol	Valuta	Nom. restgæld DKK 31. december 2017	Markedsværdi DKK 31. december 2017	Udløbstidspunkt	Renteforhold
Nr. 1021015/1287112	1. juli 2011	Nordea Bank Finland	98.000.000	DKK	72.000.000	-17.328.307	13. december 2035	Variabel til fast på 3,67% p.a.
Nr. 1132214/1459111	6. juli 2012	Nordea Bank Finland	118.286.000	DKK	91.732.000	-8.809.843	14. november 2036	Variabel til fast på 2,04% p.a.
Nr. 1132218/1459121	6. juli 2012	Nordea Bank Finland	78.900.000	DKK	61.542.000	-15.917.625	9. februar 2037	Variabel til fast på 3,77% p.a.
Nr. 1160437/1510225	24. oktober 2012	Nordea Bank Finland	150.000.000	DKK	92.307.692	-5.616.883	30. oktober 2025	Variabel til fast på 1,73% p.a.
Nr. 1207860/1600091	22. marts 2013	Nordea Bank Finland	50.000.000	DKK	30.769.231	-1.650.586	30. oktober 2025	Variabel til fast på 1,5625% p.a.
Nr. 1605069/2217363	16. december 2015	Nordea Bank Finland	92.200.000	DKK	84.824.000	-3.758.758	17. december 2040	Variabel til fast på 1,5920% p.a.
Nr. 45337143C-BCQ2V	5. september 2016	Danske Bank	17.600.000	DKK	16.400.000	713.355	11. juni 2038	Variabel til fast på 0,67800% p.a.
Nr. 45337143C-BCQ2W	5. september 2016	Danske Bank	36.810.000	DKK	35.174.000	1.544.329	14. februar 2039	Variabel til fast på 0,69480% p.a.
Nr. S16Z124033	5. september 2016	Kommune Kredit	184.201.416	DKK	155.116.982	2.369.346	30. oktober 2025	Variabel til fast på 0,10% p.a.

Grundlaget for hver af ovennævnte swaps er en kontrakt om at bytte betalingsstrømme i en aftalt periode. Samtlige Viborg Kommunes swaps er renteswaps, hvor renteprofilen konverteres fra en variabel rente til en fast rente.

Formålet med indgåelse af swap-aftaler er bl.a. at opnå en rentebesparelse samt opnå budgetsikkerhed i form af en fast rente i en årrække uden at ændre kommunens oprindelige låneportefølje. Herved undgås omkostninger til konvertering mm.

Markedsværdien, der er afhængig af markedrenten, vil som udgangspunkt være 0, når aftalen indgås. Undervejs i løbetiden vil den svinge afhængig af, udviklingen i markedrenten. Kommunens renteswaps har en samlet negativ markedsværdi ved udgangen af 2017 på 48,5 mio. kr. Årsagen til den negative markedsværdi er det lave renteniveau, som også har præget 2017.

Note 17

Udførelse af opgaver for andre myndigheder

Ifølge reglerne i budget og regnskabssystemet skal kommunerne i årsregnskabet udarbejde en oversigt over udførelse af opgaver for andre myndigheder

Viborg kommune har i 2017 ikke udført opgaver for andre myndigheder.

Revisionspåtegning

Kommuneoplysninger

Kommune

Viborg Kommune
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Telefon: 87 87 87 87

Telefax: 87 87 90 00

Hjemmeside: www.viborg.dk

E-mail: viborg@viborg.dk

Hjemsted: Viborg

Regnskabsår: 1. januar – 31. december 2017

Borgmester

Ulrik Wilbek

Kommunaldirektør

Lasse Jacobsen

Revision

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
Kystvejen 29
8000 Aarhus C